1907

5/14

قوة الا بالله
غاية البيان

الحمد لله الذي أنزل القرآن ۝ وجعله إمام الكتب وسماه بالفرقان ۝ والصلوة
همه ستایش خدا را که نازل کرد قرآن و گردانید او را سر کتابها و نامید او را بفرقان و درود کامل
والسلام على المرسل إلى الخلائق من ملك وإنس وجان ۝ وعلى آله وأصحابه ذوي
و سلام نازل باد بر کسیکه او فرستاده شده است سوی جمیع مخلوقات از فرشته و آدمی و پری و بر آل او و اصحاب او که صاحب
القرب والعرفان ۝ أما بعد فيقول الفقير إلى رحمة ربه الغني الشيخ زين الدين بن
نزدیکی و خدا شناسی اند لیکن بعد حمد و صلوة میگوید محتاج سوی رحمت رب خود که غنی است شیخ زین الدین پسر
الشيخ محمد سعيد المغربي القرشي الشافعي اليمني القادري الأشعري إن هذه
شیخ محمد سعید که زاد بوم او عرب و قریشی نسب است و شافعی مذهب متوطن یمن مرید سید عبد القادر پیرو معتقد ابو
قاعدة في محاورة لسان العرب لمن لا يقدر على التكلم بها من الإخوان في الجواب
قاعده ایست در محاوره زبان عرب مر کسیکه قدرت ندارد بر گفتگو بآن زبان از برادران در جواب
والسؤال وهي نافعة لكل أحد من الصغار والكبار كثيرة النفع سريعة الفهم وسميتها
و سوال و این نافع است بر کسی را از خورد و کلان و بسیار نفع ده است زود فهم است و نامیدم او را
غاية البيان في معرفة أفضل اللسان ۝ قال النبي صلى الله عليه وسلم أحبوا العرب
غایة البیان در شناخت بزرگترین زبان فرمود نبی درود برساند خدا بر او و سلام دوست دارید
لثلث لأني عربي والقرآن عربي وكلام أهل الجنة في الجنة عربي رواه
بسبب سه چیز چون من عربی ام و قرآن عربی است و گفتگوی اهل جنت در جنت عربی است روایت کرد
الطبراني في الأوسط **قطعة** تعلم فليس المرء يولد عالما وليس أخو علم
این حدیث طبرانی از معجم اوسط این قطعه ایست بیاموز چه نیست اینکه مرد پیدا شود دانا و نیست صاحب دانائی بجو کسی که

جَاهِلٌ وَإِنْ كَبِيرُ الْقَوْمِ لَا عِلْمَ عِنْدَهُ ۞ صَغِيرٌ إِذَا الْتَفَّتْ عَلَيْهِ الْمَحَافِلُ **قطعه**
او نادان است واگرچہ بزرگترین قوم کہ نیست علم نزد او   خورد است ہرگاہ کہ التفات کنند بر او اہل مجلسہا این قطعہ است

بِقَدْرِ لُغَاتِ الْمَرْءِ يَكْثُرُ نَفْعُهُ ۞ وَتِلْكَ لَهُ عِنْدَ الْمُهِمِّ عَوَانٌ ۞ فَتَهَافَتْ عَلَى جَمْعِ اللُّغَاتِ
باندازہ لغات مرد بسیار میشود نفع او و آن برای او نزد کار عظیم مددگار است پس بکبارگی کن ہر گرد کردن لغات

مُجَاهِدًا ۞ وَكُلُّ لِسَانٍ فِي الرِّجَالِ بَيَانٌ ۞ وَهٰذَا أَوَانُ الشُّرُوعِ فِي الْمَقْصُودِ وَمِنَ
کوشان   و ہر زبان   در مردان ہویدا کنندہ است   و این وقت آغاز کردن است در مقصود و از

اللّٰهِ الْإِعَانَةُ وَإِلَيْهِ التُّكْلَانُ **بَابٌ** فِي ذِكْرِ مُفْرَدَاتِ الْأَلْفَاظِ الْمَذْكُورَةِ
خداست مددگاری و بسوی اوست توکل این باب است در ذکر مفردات الفاظ

جَاءَ يَجِيءُ جِئْتُ جِئْتَ جِئْتُمَا جِئْتُمْ لِمَ جِئْتَ لِمَ جِئْتُمَا لِمَ جِئْتُمْ
آمد آید آمدم آمدی آمدید آمدید چرا آمدی چرا آمدید چرا آمدید

مِنْ أَيْنَ جِئْتَ مِنْ أَيْنَ جِئْتُمَا مِنْ أَيْنَ جِئْتُمْ غَدًا أَجِيءُ الْيَوْمَ أَجِيءُ إِنْ جِئْتَ
از کجا آمدی   از کجا آمدید   از کجا آمدید   فردا آیم   امروز آیم   اگر تو آئی

جِئْنَا مَتَى تَجِيءُ جِئْتُ بِالْأَمْسِ إِلَى بَيْتِكُمْ فَلَمْ أَجِدْكُمْ ذَهَبْتَ
آئیم بیا کے خواہی آمد آمدم بدیروز سوی خانہ شما پس نیافتم شمارا   رفتی

ذَهَبْتُمَا ذَهَبْتُمْ مَتَى ذَهَبْتَ مَتَى ذَهَبْتُمَا مَتَى ذَهَبْتُمْ لِمَ ذَهَبْتَ لِمَ ذَهَبْتُمَا لِمَ
رفتید رفتید کے رفتہ بودی کے رفتہ بودید کے رفتہ بودید چرا رفتہ بودی چرا رفتہ بودید چرا

ذَهَبْتُمْ اِذْهَبْ لَا تَذْهَبْ جَلَسْتَ جَلَسْتُمَا جَلَسْتُمْ مَتَى جَلَسْتَ
رفتہ بودید   برو   مرو   نشستی   نشستید   نشستید   کے نشستی

مَتَى جَلَسْتُمَا مَتَى جَلَسْتُمْ لِمَ جَلَسْتَ لِمَ جَلَسْتُمَا لِمَ جَلَسْتُمْ مَتَى جِئْتَ مَتَى جِئْتُمَا
کے نشستید کے نشستید چرا نشستی چرا نشستید چرا نشستید کے آمدی کے آمدید

مَتَى جِئْتُمْ قُمْتَ قُمْتُمَا قُمْتُمْ لِمَ قُمْتَ لِمَ قُمْتُمَا لِمَ قُمْتُمْ مَا قُلْتَ مَا قُلْتُمَا مَا
کے آمدید   برخاستی برخاستید برخاستید چرا استادی چرا استادید چرا استادید چہ گفتی چہ گفتید چہ

قُلْتُمْ لِمَ قُلْتَ لِمَ قُلْتُمَا لِمَ قُلْتُمْ مَتَى قُلْتَ مَتَى قُلْتُمَا مَتَى قُلْتُمْ دَخَلْتَ دَخَلْتُمَا دَخَلْتُمْ
گفتید چرا گفتی چرا گفتید چرا گفتید کے گفتی کے گفتید کے گفتید درآمدی درآمدید درآمدید

لِمَ دَخَلْتَ لِمَ دَخَلْتُمَا لِمَ دَخَلْتُمْ مَتَى دَخَلْتَ مَتَى دَخَلْتُمَا مَتَى دَخَلْتُمْ خَرَجْتَ
چرا درآمدی چرا درآمدید چرا درآمدید کے درآمدی کے درآمدید کے درآمدید بیرون آمدی

خَرَجْتُمَا خَرَجْتُمْ لِمَ خَرَجْتَ لِمَ خَرَجْتُمَا لِمَ خَرَجْتُمْ مَتَى خَرَجْتَ مَتَى خَرَجْتُمَا
بیرون آمدید بیرون آمدید چرا بیرون آمدی چرا بیرون آمدید چرا بیرون آمدید کے بیرون آمدی کے بیرون آمدید

مَتَى خَرَجْتُمْ ضَرَبْتَ ضَرَبْتُمَا ضَرَبْتُمْ أَكَلْتَ أَكَلْتُمَا أَكَلْتُمْ شَرِبْتَ شَرِبْتُمَا
کے بیرون آمدید   زدی   زدید   زدید   خوردی   خوردید   خوردید   آشامیدی آشامیدید

أكلتِ لِمَ أكلتُما لِمَ أكلتُم لِمَ شربتَ لِمَ شربتُما لِمَ شربتُم متى أكلتَ

متى أكلتُما متى أكلتُم متى شربتَ متى شربتُما متى شربتُم فرحتَ فرحتُما

کی خوردید کے خوردید کے آشامیدی کے آشامیدید کے آشامیدید خوش شدی خوش شدید

فرحتُم حزنتَ حزنتُما حزنتُم ضحكتَ ضحكتُما ضحكتُم بكيتَ بكيتُما بكيتُم

غمگین شدی غمگین شدید غمگین شدید خندیدی خندیدید خندیدید گریستی گریستید گریستید

كيف حالكَ كيف حالكُما كيف حالكُم ما فعلتَ ما فعلتُما ما فعلتُم فعلتَ

چگونہ است حال تو چگونہ است حال شما چگونہ است حال شما چہ کردی چہ کردید چہ کردید کردی

فعلتُما فعلتُم سمعتَ سمعتُما سمعتُم علمتَ علمتُما علمتُم رحمتَ

کردید کردید شنیدی شنیدید شنیدید دانستی دانستید دانستید رحم کردی

رحمتُما رحمتُم لِمَ رحمتَ لِمَ رحمتُما لِمَ رحمتُم متى ترحمتَ متى ترحمتُما

رحم کردید رحم کردید چرا رحم کردی چرا رحم کردید چرا رحم کردید کے رحم کردی کے رحم کردید

ترحمتُم لِمَ لا ترحمُ لِمَ لا ترحمان لِمَ لا ترحمون متى جئتَ ومتى شئتَ

چرا رحم نکنی چرا رحم نکنید چرا رحم نکنید کے آمدی و کے سیر شدی

يا تعالوا هاتِ هاتوا متى تنامُ استيقظنا استيقظ ابن متى

بیائید بیار بیارید کے خسپی بیدار شدیم بیدار شد

لِمَ كم كيف عسى لعلّ ليت رُبّ أحد **فصل** في ذكر المفرد المذكر

چرا چند چگونہ شاید کاشکے بسا کرت ای آغاز کرد فصل در ذکر مفرد مذکر

المتكلم أمتُ صلّيتُ حججتُ أكلتُ شربتُ دخلتُ خرجتُ وعلى

متکلم ... نماز گذاردم حج گزاردم خوردم آشامیدم درآمدم بیرون آمدم و برین

هذا فقس **فصل** في ذكر الجمع المتكلم المعظم نفسه أو معه غيره آمنّا علمنا

قیاس کن فصل در بیان جمع متکلم کہ بزرگ پندارندہ نفس خود یا با وغیر او باشد گرویدیم آموختیم

علّمنا أكلنا شربنا دخلنا خرجنا وعلى هذا فقس **فصل** في ذكر المذكر الغائب

آموزانیدیم خوردیم آشامیدیم درآمدیم بیرون آمدیم و برین قیاس فصل در ذکر مذکر غایب

جاءَ جاءا جاؤوا لِمَ جاءَ لِمَ جاءا لِمَ جاؤوا من أين جاءَ من أين جاءا من أين جاؤوا

آمد آمدند آمدند چرا آمد چرا آمدند چرا آمدند از کجا آمد از کجا آمدند از کجا آمدند

ذهبَ ذهبا ذهبوا متى ذهبَ متى ذهبا متى ذهبوا لِمَ ذهبَ لِمَ ذهبا

رفت رفتند رفتند کے رفت کے رفتند کے رفتند چرا رفت چرا رفتند

ذهبوا جلسَ جلسا جلسوا متى جلسَ متى جلسا متى جلسوا قامَ قاما قاموا متى قامَ

چرا رفتند نشست نشستند نشستند کے نشست کے نشستند کے نشستند ایستاد ایستادند ایستادند کی ایستاد

متی قاما متی قاموا لم قام لم قاما لم قاموا قال قالا قالوا لم قال لم
کے برخاست کی برخاستند چرا برخاست چرا برخاستند گفت گفتند چرا گفت

متی قال متی قالا متی قالوا دخل دخلا دخلوا لم دخل لم
کے گفت کے گفتند درآمد درآمدند چرا درآمد

متی دخل متی دخلا متی دخلوا خرج خرجا خرجوا لم خرج لم خرجا
کے درآمد کے درآمدند برآمد برآمدند چرا برآمد

متی خرجا متی خرجوا ضرب ضربا ضربوا لم ضرب لم ضربا لم ضربوا
کے برآمدند زد زدند چرا زد چرا زدند

یضربان متی یضربون لم لا یضرب لم لا یضربان لم لا یضربون
کے زنند چرا نزند چرا نزنند

متی اکل متی اکلا متی اکلوا شرب شربا شربوا متی شرب متی شربا
کے خورد کے خوردند آشامید آشامیدند کے آشامید

لم یشربا لم یشربوا لم لا یشرب لم لا یشربان لم لا یشربون فرح فرحا
چرا آشامیدند چرا نه آشامد چرا نه آشامند خوش شد

لم فرحا لم فرحوا لم لا یفرح لم لا یفرحان لم لا یفرحون حزن
چرا خوش شدند چرا خوش نمیشود چرا خوش نمیشوند غمگین شد

لم لا یحزن لم لا یحزنان لم لا یحزنون ضحک ضحکا ضحکوا لم ضحک لم ضحکا
چرا غمگین نمیشوند چرا غمگین نمیشوند خندید خندیدند چرا خندید

فعلوا متی فعل متی فعلا متی فعلوا لم لا یفعل لم لا یفعلان لم لا
کردند کے کرد کے کردند چرا نکند چرا

قتلوا لم قتل لم قتلا لم قتلوا لم لا یقتل لم لا یقتلان لم لا یقتلون
کشتند چرا کشت چرا کشتند چرا نکشد چرا

لم سمع لم سمعا لم سمعوا علم علما علموا متی علم متی علموا لم لا یعلم
چرا شنید چرا شنیدند دانست دانستند کے دانست کے دانستند چرا

یعلمون تعلم تعلما تعلموا متی تعلم متی تعلما متی تعلموا
نه دانند آموخت از باب تفعل آموختند کے آموزد کے آموزند

متی رحم متی رحما متی رحموا لم لا یرحم لم لا یرحمان
کے رحم کرد کے رحم کردند چرا رحم نکرد چرا رحم نکنند

ذکر المؤنث الحاضر جئت جئتما جئتن لم جئت
بیان مؤنث حاضر آمدی تو یک زن آمدید شما دو زن آمدید شما بسیار زنان

شربتم لم اكلتَ لم اكلتما لم اكلتم لم شربتَ لم شربتما لم شربتم متى اكلتَ

آشامیدید چرا خوردی چرا خوردید چرا خوردید چرا آشامیدی چرا آشامیدید چرا آشامیدید کے خوردی

متى اكلتما متى اكلتم متى شربتَ متى شربتما متى شربتم فرحتَ فرحتما

کے خوردید کے خوردید کے آشامیدی کے آشامیدید کے آشامیدید خوش شدی خوش شدید

فرحتم حزنتَ حزنتما حزنتم ضحكتَ ضحكتما ضحكتم بكيتَ بكيتما بكيتم

خوش شدید غمگین شدی غمگین شدید غمگین شدید خندیدی خندیدید خندیدید گریستی گریستید گریستید

كيف حالك كيف حالكما كيف حالكم ما فعلتَ ما فعلتما ما فعلتم فعلتُ

چگونه است حال تو چگونه است حال شما چگونه است حال شما چه کردی چه کردید چه کردید کردم

فعلنا فعلنا سمعتَ سمعتما سمعتم علمتَ علمتما علمتم رحمتَ

کردیم شنیدی شنیدید شنیدید دانستی دانستید دانستید رحم کردی

رحمتما رحمتم لم رحمتَ لم رحمتما لم رحمتم متى رحمتَ متى رحمتما

رحم کردید رحم کردید چرا رحم کردی چرا رحم کردید چرا رحم کردید کے رحم کردی کے رحم کردید

رحمتم لم لا ترحم لم لا ترحمان لم لا ترحمون متى جئتَ ومتى شئتَ

رحم کردید چرا رحم نکنی چرا رحم نکنید چرا رحم نکنید کے آمدی وکے [illegible]

يا ابي تعالوا هات هاتوا متى نمتَ استيقظنا استيقظ ابن متى

بیا بیائید بیار بیارید کے خسپی بیدار شدیم بیدار شد

الى كم كيف عسى لعل ليت رب احد **فصل** في ذكر المفرد المذكر

چرا چند چگونه قریب شاید کاشکے بسا گرفت ای آغاز کرد فصل در ذکر مفرد مذکر

المتكلم امتُ صليتُ حججتُ اكلتُ شربتُ دخلتُ خرجتُ وعلى

نماز کردم حج گزاردم خوردم آشامیدم در آمدم برون آمدم و بر این

هذا فقس **فصل** في ذكر الجمع المتكلم المعظم نفسه او معه غيره امنّا علّمنا

قیاس کن فصل در بیان جمع متکلم که بزرگ بندارنده نفس خود یا با وی غیر او باشد گرویدیم آموختیم

علمنا اكلنا شربنا دخلنا خرجنا وعلى هذا فقس **فصل** في ذكر المذكر الغائب

آموختیم خوردیم آشامیدیم در آمدیم برون آمدیم و بر این قیاس فصل در ذکر مذکر غایب

جاء جاءا جاؤوا لم جاء لم جاءا لم جاؤوا من اين جاء من اين جاءا من اين جاؤوا

آمد آمدند آمدند چرا آمد چرا آمدند چرا آمدند از کجا آمد از کجا آمدند از کجا آمدند

ذهب ذهبا ذهبوا متى ذهب متى ذهبا متى ذهبوا لم ذهب لم ذهبا

رفت رفتند رفتند کے رفت کے رفتند کے رفتند چرا رفت چرا رفتند

لم ذهبوا جلس جلسا جلسوا متى جلس متى جلسا متى جلسوا قام قاما قاموا متى قام

چرا رفتند نشست نشستند نشستند کے نشست کے نشستند کے نشستند ایستاد ایستادند ایستادند کے ایستاد

متى قاما متى قاموا لم قاما لم قاموا قال قالا قالوا لم قال لم قالا لم قالوا

کے برخاست کی برخاستند چرا برخاست چرا برخاستند گفت گفتند چرا گفت چرا گفتند

متى قال متى قالا متى قالوا دخل دخلا دخلوا لم دخل لم دخلا لم دخلوا

کے گفت کے گفتند درآمد درآمدند چرا درآمد چرا درآمدند

متى دخل متى دخلا متى دخلوا خرج خرجا خرجوا لم خرج لم خرجا لم خرجوا متى

کے درآمد کے درآمدند برآمد برآمدند چرا برآمد چرا برآمدند کے

متى خرجا متى خرجوا ضرب ضربا ضربوا لم ضرب لم ضربا لم ضربوا متى يضرب متى

کے برآمدند زد زدند چرا زد چرا زدند کے زند

يضربان متى يضربون لم لا يضرب لم لا يضربان لم لا يضربون اكل اكلا اكلوا

کے زنند چرا نزند چرا نزنند خورد خوردند

متى اكل متى اكلا متى اكلوا شرب شربا شربوا متى شرب متى شربا متى شربوا لم شرب

کے خورد کے خوردند آشامید آشامیدند کے آشامید کے آشامیدند چرا

لم شربا لم شربوا لم لا يشرب لم لا يشربان لم لا يشربون فرح فرحا فرحوا لم فرح

چرا آشامیدند چرا نه آشامد چرا نه آشامند خوش شد خوش شدند چرا خوش شد

لم فرحا لم فرحوا لم لا يفرح لم لا يفرحان لم لا يفرحون حزن حزنا حزنوا لم لا يحزن

چرا خوش شدند چرا خوش نمیشود چرا خوش نمیشوند غمگین شد غمگین شدند چرا غمگین نمیشود

لم لا يحزنان لم لا يحزنون ضحك ضحكا ضحكوا لم ضحك لم ضحكا لم ضحكوا فعل فعلا

چرا غمگین نمیشوند خندید خندیدند چرا خندید چرا خندیدند کرد کردند

فعلوا متى فعل متى فعلا متى فعلوا لم لا يفعل لم لا يفعلان لم لا يفعلون قتل قتلا

کردند کے کرد کے کردند چرا نکند چرا نکنند کشت کشتند

قتلوا لم قتل لم قتلا لم قتلوا لم لا يقتل لم لا يقتلان لم لا يقتلون سمع سمعا سمعوا

کشتند چرا کشت چرا کشتند چرا نکشد چرا نکشند شنید شنیدند

لم سمع لم سمعا لم سمعوا علم علما علموا متى علم متى علموا لم لا يعلم لم لا يعلمان لم لا

چرا شنید چرا شنیدند دانست دانستند کے دانست کے دانستند چرا نداند چرا

يعلمون تعلم تعلما تعلموا متى تعلم متى يتعلمان متى يتعلمون رحم رحما رحموا

ندانند آموخت از باب تفعل آموختند کے آموزد کے آموزند رحم کرد رحم کردند

متى رحم متى رحما متى رحموا لم لا يرحم لم لا يرحمان لم لا يرحمون **فصل** في

کے رحم کرد کے رحم کردند چرا رحم نکند چرا رحم نکنند فصل در

ذكر المؤنث الحاضر جئت جئتما جئتن لم جئت لم جئتما

بیان مؤنث حاضر آمدی آمدید چرا آمدی چرا آمدید

لم جئتن من این جئت من این جئتما من این جئتن ضحکت ضحکتما ضحکتن متی
چرا آمدید از کجا آمدی از کجا آمدید دو کس از کجا آمدید شما زنان خندیدی خندیدید دو کس خندیدید شما زنان

ضحکت متی ضحکتما متی ضحکتن ذهبت ذهبتما ذهبتن متی ذهبت متی
خندیدی کے خندیدید دو کس کے خندیدید شما زنان رفتی رفتید دو کس رفتید شما زنان کے رفتی کے

ذهبتما متی ذهبتن لم لا تذهبین لم لا تذهبان لم لا تذهبن ما فعلت
رفتید دو کس کے رفتید شما زنان چرا نروی چرا نروید دو کس چرا نروید شما زنان چه کردی

ما فعلتما ما فعلتن متی فعلت متی فعلتما متی فعلتن لم فعلت لم فعلتما لم فعلتن
چه کردید دو کس چه کردید شما زنان کی کردی کے کردید دو کس کے کردید شما زنان چرا کردی چرا کردید دو کس چرا کردید

لم لا تفعلین لم لا تفعلان لم لا تفعلن قتلت قتلتما قتلتن لم قتلت لم قتلتما
چرا نکنی چرا نکنید دو کس چرا نکنید شما زنان کشتی کشتید دو کس کشتید شما زنان چرا کشتی چرا کشتید دو کس

لم قتلتن لا تقتلین لا تقتلان لا تقتلن سمعت سمعتما سمعتن متی سمعت
چرا کشتید شما زنان نکشی نکشید دو کس نکشید شما زنان شنیدی شنیدید شنیدید شما زنان کی شنیدی

سمعتما متی اسمعان الی متی تسمعین الی متی تسمعان الی متی تسمعن ممن سمعت
شنیدید کے شنوید تا کی شنوی تا کی شنوید دو کس تا کی شنوید شما زنان از کہ شنیدی

ممن سمعتما ممن سمعتن علمت علمتما علمتن الی متی تعلمین الی متی تعلمان الی متی
از کہ شنیدید دو کس از کہ شنیدید شما زنان دانستی دانستید تا کی آموزی تا کی آموزید دو کس تا کے

تعلمن رحمت رحمتما رحمتن لم لا ترحمین لم لا ترحمان لم لا ترحمن متی ترحمین
آموزید رحم کردی رحم کردید رحم کردید چرا رحم نکنی چرا رحم نکنید دو کس چرا رحم نکنید کے

ترحمان متی ترحمن **فصل** فی ذکر المؤنث الغائبة جاءت جاءتا جئن لم جاءت لم
رحم کنید کی رحم کنید فصل درمیان مؤنث غائبہ آمد آن یکزن آمدند دو زن آمدند آنہمہ زنان

جاءتا لم جئن من این جاءت من این جاءتا من این جئن ذهبت ذهبتا ذهبن لم ذهبت
آمدند چرا آمدند از کجا آمد از کجا آمدند دو زن از کجا آمدند همه زنان رفت رفتند دو زن رفتند همه

لم ذهبتا لم ذهبن جلست جلستا جلسن متی جلست متی جلستا متی
چرا رفتید چرا رفتند نشست نشستند کے نشست کی نشستند کے

جلسن لم جلست لم جلستا لم جلسن قامت قامتا قمن متی تقوم متی
چرا نشست نشستند ایستاد کے ایستید

تقومان متی یقمن قالت قالتا قلن لم قالت لم قالتا لم قلن متی قالت متی قالتا
ایستند دو زن کے ایستند همه زنان گفت گفتند چرا گفت چرا گفتند کے گفت کے

متی قلن دخلت دخلتا دخلن متی دخلت متی دخلتا متی دخلن خرجت
گفتند در آمد در آمدند کے در آمد کے در آمدند همه زنان بر آمد

خرجتا خرجن لم خرجت لم خرجتا لم خرجن متی خرجت متی خرجتا متی

برآمدند چرا برآمد چرا برآمدند دو زن چرا برآمدند همه زنان کی برآمد یک زن کے برآمدند

خرجن این کانت این کانتا این کن متی کانت متی کانتا متی کن ضربت ضربتا ضربن

کجا بود یک زن کجا بودند دو زن کجا بودند کے بود کے بودند زده زدند

لم ضربت لم ضربتا لم ضربن متی ضربت متی ضربتا متی ضربن لم لا تضرب لم لا

چرا زد چرا زدند کی زد کے زدند چرا نزد چرا نزدند

تضربان لم لا یضربن اکلت اکلتا اکلن متی اکلت متی اکلتا متی اکلن لم لا تاکل لم لا

چرا نزنند خورد خوردند کے خورد کے خوردند چرا نخورد

تاکلان لم لا یاکلن شربت شربتا شربن لم لا تشرب لم لا تشربان لم لا

چرا نخورند نوشید نوشیدند چرا نه نوشید چرا

یشربن متی تشرب متی تشربان متی یشربن فرحت فرحتا فرحن لم لا تفرح لم لا تفرحان

نه نوشیدند کے نوشد کے نوشند شاد شد شاد شدند چرا شاد نشود

لم لا یفرحن حزنت حزنتا حزن متی حزنت متی حزنتا متی حزن ضحکت ضحکتا ضحکن

چرا شاد نشوند غمگین شد رنجیده شد کی رنجیده شد کی غمگین شدند خندید خندیدند

متی ضحکت متی ضحکتا متی ضحکن لم ضحکت لم ضحکتا لم ضحکن لم لا تضحک لم لا

کی خندید کے خندیدند چرا خندید چرا خندیدند چرا نه خندد چرا

تضحکان لم لا یضحکن کیف حالها کیف حالهما کیف حالهن ما فعلت ما فعلتا ما فعلن لم

نخندند چرا نخندند چگونه است حال آن یک زن چگونه است حال آن همه زنان نکرد چه کرد نکردند چه کردند

فعلت لم فعلتا لم فعلن متی فعلت متی فعلتا متی فعلن لم لا تفعل لم لا تفعلان

کرد چرا کردند کی کرد کے کردند چرا نکند چرا

لا یفعلن قتلت قتلتا قتلن متی قتلت متی قتلتا متی قتلن لم قتلت لم قتلتا لم

نکنند کشت کشتند کے کشت کے کشتند چرا کشت چرا

قتلن سمعت سمعتا سمعن متی سمعت متی سمعتا متی سمعن لم سمعت لم سمعتا لم

کشتند شنید شنیدند کے شنید آن زن کے شنیدند چرا شنید چرا شنیدند چرا

سمعن الی متی تسمع الی متی تسمعان الی متی یسمعن علمت علمتا علمن الی متی تتعلم الی متی

شنیدند تا کے شنود تا کے شنوند دانست دانستند تا کے آموزد

تتعلمان الی متی یتعلمن رحمت رحمتا رحمن لم رحمت لم رحمتا لم رحمن لم لا ترحم لم لا ترحمان

تا کے آموزند رحم کرد رحم کردند چرا رحم کرد چرا رحم کردند چرا رحم نکند

لم لا یرحمن الی متی ترحم الی متی ترحمان الی متی یرحمن قمت قمتا الآن یقوم باب

کی رحم کنند تا کی رحم کنند اگر ایستیم ایستیم این زمان ایستد باب

تركيب السؤال والجواب س يا سيدي ما اسمك ج اسمي فلان س ما اسم ابيك
آميختن پرسيدن وپاسخ دادن س اى سردار من چيست نام تو ج نام من فلان است س چيست نام پدر تو

ج اسمه فلان س ما اسم جدك ج اسمه فلان س ما اسم عمك الصغير ج
ج نام او فلان است س چيست نام پدر پدر تو ج نام او فلان است س چيست نام عم خرد تو ج

اسمه فلان س ما اسم عمك الاوسط ج اسمه فلان س ما اسم اخوانك الكبار ج
نام او فلان است س چيست نام عم ميانهٔ تو ج نام او فلان است س چيست نام برادران كلان تو ج

اسماؤهم فلان وفلان وفلان س ما اسم اخيك الكبير ج اسمه فلان س
نامهاى اوشان فلان است وفلان وفلان است س چيست نام برادر كلان تو ج نام او فلان است س

ما اسم خوالك ج اسماؤهم فلان وفلان وفلان س ما اسم خالك الكبير ج
چيست نام خالگان تو ج نام اوشان فلان است وفلان است وفلان است س چيست نام خالوى بزرگ تو ج

اسمه فلان س ما اسم خالك الاوسط ج اسمه فلان س ما اسم شيخك في الطريقة والوصول
نام او فلان است س چيست نام خالوى ميانه تو ج نام او فلان س چيست نام پير تو در طريقت ورسيدن

الى الله تعالى ج اسمه فلان س ما اسم شيوخك في علوم الآلة ج اسمه فلان وفلان
سوى خداى برتر ج نام او فلان است س چيست نام استادان تو در علم آله ج نام او فلان وفلان

وفلان س ما اسم شيخك في علم الحديث والتفسير ج اسمه فلان س ما اسم
وفلان س چيست نام استاد تو در علم حديث وتفسير ج نام او فلان است س چيست نام

استاذك في الرمي بالسهام ج اسمه فلان س ما اسم نبيك ج اسمه محمد رسول الله صلى
استاد تو در تير اندازى ج نام او فلان است س چيست نام پيغمبر تو ج نام او محمد رسول الله خدا درود

الله عليه وسلم س ما اسم ابي نبيكم ج اسمه عبد الله س ما اسم جد نبيكم ج
رساناد برو وسلام س چيست نام پدر پيغمبر تو ج نام او عبد الله است س چيست نام جد پيغمبر تو ج

اسمه عبد المطلب س عبد المطلب ابن من ج ابن هاشم س هاشم ابن من ج
نام او عبد المطلب است س عبد المطلب پسر كيست ج پسر هاشم است س هاشم پسر كيست ج

ابن عبد المناف س ما اسم ام نبيكم ج اسمها آمنة س هي بنت من ج بنت وهب
پسر عبد المناف است س چيست نام مادر پيغمبر تو ج نام او آمنه است س او دختر كيست ج دختر وهب

س اين وطن نبيكم ج وطنه مكة المعظمة س اين مدفن نبيكم ج مدفنه في المدينة
س كجاست وطن پيغمبر شما ج وطن او مكه بزرگ است س كجا است جاى گور پيغمبر شما ج جاى گور او در مدينه

المنورة س ومن هو مدفون عند نبيكم ج عنده ابو بكر وعمر رضي الله عنهما س من يدفن
روشن است س وكيست آنكه دفن كرده شده است نزد پيغمبر شما ج نزد او ابو بكر وعمر راضى شود خدا از هر دو س كه دفن كرده شود

عند نبيكم آخر الزمان ج يدفن عنده عيسى روح الله على نبينا وعليه السلام
نزد پيغمبر شما آخر وقت ج نزديك قيامت دفن كرده شود نزد او عيسى روح الله بر پيغمبر ما وبر او سلام

سواین عیسی روح الله ج هو فی السماء الرابعة س متی ینزل ج آخر الزمان فی
س کجاست عیسی روح الله ج او در آسمان چهارم است س کی فرود آید ج آخر زمان در
دمشق علی المنارة البیضاء بین جناحی میکائیل واسرافیل علیهما السلام انتهی
دمشق بر مناره سفید درمیان دو بازوی میکائیل واسرافیل بران هردو سلام تمام شد
هکذا رواه السهیلی رضی الله عنه س واین قبر عثمان رض ج قبره فی البقیع س این قبر علی ابن
همچنان روایت کرد آنرا سهیلی رضی الله عنه س کجاست قبر عثمان رض ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر علی پسر
ابی طالب کرم الله وجهه ج قبره بکربلاء علی اختلاف بین العلماء س واین قبر
ابی طالب بزرگ کند خدا رویش ج قبر او در کربلا بر اختلاف درمیان عالمان س و کجاست قبر
فاطمة الزهراء ج قبرها فی البقیع س واین قبر الحسن رض ج قبره فی البقیع س واین قبر
فاطمه زهرا ج قبر او در بقیع س کجاست قبر حسن رض ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر
الحسین رض ج قبره بکربلاء س این قبر الامام زین العابدین ج قبره فی
امام حسین رض ج قبر او در کربلا است س کجاست قبر امام زین العابدین رض ج قبر او در بقیع است
البقیع س این روضة الامام محمد الباقر ج قبره فی البقیع س این قبر الامام جعفر
س کجاست گنبد امام محمد باقر رضی الله عنه ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر امام جعفر
الصادق ج قبره فی البقیع س این قبر الامام علی الرضا ج قبره فی المشهد س
صادق رض ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر امام علی رضا رض ج قبر او در مشهد س
واین قبر الامام موسی کاظم رض ج قبره فی البغداد س واین قبر الامام محمد
و کجاست قبر امام موسی کاظم رض ج قبر او در بغداد است رض س و کجاست قبر امام محمد
التقی ج قبره فی البغداد س واین قبر الامام حسن العسکری رض ج قبره فی المشهد
تقی رض ج قبر او در بغداد است س و کجاست قبر امام حسن عسکری رض ج قبر او در مشهد است
عند ابیه س واین قبر الامام نعمان ابی حنیفة ج قبره فی البغداد س واین قبر
نزد پدرش س و کجاست قبر امام نعمان ابو حنیفه ج قبر او در بغداد است س و کجاست قبر
الامام الشافعی ج قبره فی القرافة بمصر س واین قبر الامام مالک ابن انس ج قبره
امام شافعی ج قبر او در قرافه بمصر است س و کجاست قبر امام مالک پسر انس رض ج قبر او
فی المدینة المنورة س واین قبر الامام احمد ابن حنبل ج قبره فی البغداد قریب
در مدینه روشن است س و کجاست قبر امام احمد پسر حنبل ج قبر او در بغداد است نزدیک
الشط فصل س یا سیدی کیف حالکم ج مستریح بخیر ادعوا لکم س
شط آن جوی کلان است در بغداد شریف س ای سردار من چگونه است حال شما ج خوش است به نیکوئی دعا میکنم برای شما س
الان من این جئتم ج جئت من البیت س ما جئتم یا اخی ج جئت لاجل
این وقت از کجا آمدید ج آمدم از خانه س چرا آمدید ای برادرم ج آمدم برای

رؤيتكم س لم لم تجئ بالامس ج كنت مشغولا بامر س لم جاء زيد
دیدن شما س چرا نیامدی بدیروز ج بودم مشغول بکاری س چرا آمد زید

عندك ج جاء لزيارتي س اليوم ما اكلتم يا مولانا ج اكلت خبزا ولحما وبقلة
نزد تو ج آمد برای زیارت س امروز چه خوردید ای صاحب من ج خوردم نان و گوشت و تره

وجبنا س بالامس ما اكلتم ج اكلت تمرا وبصلا س الآن ما اكلتم يا سيدي ج اكلت
و پنیر را س بدیروز چه خوردید ج خوردم خرما و پیاز را س این وقت چه خوردید ای سردار من ج

سمكا وخبزا وكراثا س يا سيدي اليوم لم لا تاكل ج لاني اكلت شيئا في البيت وليس
ماهی و نان و گندنا س ای سردار من امروز چرا نخوری ج برای آنکه هرآئینه خوردم چیزی در خانه و نیست

لي اشتهاء س اليوم ما شربت ج شربنا ماء ولبنا س الآن ماذا تشرب ج اريد ان
مرا گرسنگی س امروز چه نوشیدی ج نوشیدیم آب را و شیر را س این وقت چه چیز نوشی ج خواهم اینکه

اشرب لبنا وفيه حلو س بالامس ما شربت ج شربت عسلا مصفى س اليوم لما
نوشم شیر و در وی شیرینی است س بدیروز چه نوشیدی ج نوشیدم شهد بی کدورت س امروز چرا

لا تشرب ج لاني صائم س اليوم ما قرأتم ج قرأت شيئا من القرآن المجيد س
نه نوشی ج زیرا که هرآئینه من روزه دارم س امروز چه خواندید ج خواندم چیزی از قرآن مجید س

الآن كم قرأت من القرآن ج قرأت جزءا منه س اي جزء قرأتم ج
این وقت چند خواندی از قرآن ج خواندم پاره را از آن س کدام پاره را خواندید ج

قرأنا قد افلح المؤمنون س في اي وقت قرأتم ج قرأنا بعد الصبح س الآن
خواندیم قد افلح المؤمنون س در کدام وقت خواندید ج خواندیم پس سحر س این وقت

ما كنت تطالع فيه ج كنت اطالع في قصص الانبياء وسيرة الاولياء
چه چیز بود که مطالعه میکردی در وی ج مطالعه میکردم در قصه‌های پیغمبران و سیرت اولیا

س ومن ذا يستمع قراءتكم ج يستمعها ابنائي واخواني س اليوم ما فعلتم
س و کیست آنکه میشنوند خواندن شما ج می‌شنوند آنرا فرزندان من و برادران من س امروز چه کردید

ج كنت ارمي السهام عن القوس س الآن ما كنت تفعل ج كنت اصلي
ج می‌انداختم تیرها را از کمان س این وقت چه میکردی ج نماز می‌خواندم

وبعدها كتبت شيئا س يا سيدي لم تضحك ج اضحك من فرحي برؤيتكم
پس آن نوشتم چیزی س ای برادرم چرا می‌خندی ج می‌خندم از سرور خود به دیدن شما

س يا سيدي لم ضحكت ج ضحكت من السرور بعافيتكم س لم لا تضحك
س ای سردار من چرا خندیدی ج خندیدم از خوشی به آسایش شما س چرا نه خندی

ج لا اضحك خوفا منكم س اضحكت ج لا اضحك حياء
ج نه خندم برای ترس از شما س آیا خندیدی ج نه خندم برای شرم

من الله ورسوله س يا مولانا لم تبكي ج أبكي من خوف الله تعالى

از خدا و رسول او س ای صاحب من چرا گریی ج گریم از خوف خدای برتر

س لم بكيت ج بكيت من ذكر الموت س لم لا تبكي ج وكيف أبكي ورحمة

س چرا گریستی ج گریستم از یاد مرگ س چرا نگری ج وچگونه گریم حالا که رحمت

ربي وسعت كل شيء س الآن أين تذهب ج أذهب لأجل الصلوة

پروردگارم فراگرفت هر چیز را س این وقت کجا روی ج میروم برای نماز

س في أي مكان تصلي ج أصلي في المسجد مع الجماعة س اليوم أين ذهبت

س در کدام جا نماز میگذاری ج نماز ادا میکنم در مسجد با جماعت س امروز کجا رفتی

ج ذهبت لزيارة النبي صلى الله عليه وآله وأصحابه وسلم س

ج رفتم برای زیارت نبی درود رساناد بر وی و آل او و یاران او و سلام رساناد س

بالأمس أين ذهبت ج ذهبنا لزيارة بعض الصالحين س ما اسم الذي زرته

دیروز کجا رفتی ج رفتم برای زیارت بعض نیکان س چیست نام آنکس که زیارت

ج اسمه الشيخ عبد القادر الجيلاني س اليوم أين كنت ج كنت في المدرسة

ج نام او شیخ عبد القادر جیلانی است س امروز کجا بودی ج بودم در مدرسه

س بالأمس أين كنت ج كنت في المسجد الحرام س أين تريد الذهاب ج أريد

س دیروز کجا بودی ج بودم در مسجد حرام س کجا خواهی رفتن ج خواهم

أن أطوف بيت الحرام س متى تجيء من الحرام الشريف ج أجيء وقت المغرب

که گرد گردم خانه کعبه را س کی آئی از حرم بزرگ ج آیم وقت مغرب

س اليوم هل تذهب إلى السلطان أم لا ج نعم أريد الذهاب إليه لأجل نصيحة

س امروز آیا روی سوی سلطان یا نه ج بلی خواهم رفتن سوی او برای خیرخواهی او

فمن إذا ذهبت إلى السلطان ما تقول له ج أقول له اذكر خوفك بين يدي الحق يوم

س و هرگاه روی سوی سلطان چه گوئیش ج گویم او را یاد کن ترس خود پیش خدا روز

القيامة س اليوم ما قال لك السلطان ج قال قولا لينا وأكرمني وخلع علي

قیامت س امروز چه گفت برای تو بادشاه ج گفت سخن نرم و گرامی کرد مرا و خلعت کرد بر من

خلعة فاخرة س وإذا تكلمت من السلطان ما تقول له ج أقول عليك

خلعت بهتر س و هرگاه کلام کنی از بادشاه چه گوئیش ج گویم لازم گیر

بالعدل والإنصاف قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كلكم راع وكلكم

عدل و انصاف را فرمود رسول خدا درود رساناد بر وی و سلام هر یک شما نگاهبان است و هر یک شما

مسئول عن رعيته س يا أخي أين وطنك ج وطني أرض العرب أو أرض الهند أو أرض الروم

سوال کرده شود از رعیت خود س ای برادر من کجاست مسکن شما ج مسکنم زمین عرب است یا زمین هند یا زمین روم

أو أرض العجم أو أرض السند أو أرض الحبشة س اليوم اين ذهب السلطان ج
یا زمین عجم یا زمین سند یا زمین حبشہ س امروز کجا رفت بادشاہ ج

ذهب لصلوة الجمعة في المسجد س غدا الملك اين يذهب ج يذهب لاجل الصياد
رفت برای نماز جمعه در مسجد س فردا جهاندار کجا رود ج رود برای شکار

س في اي جهة يصطاد ج يصطاد في جهة المغرب الى طرف البحر س اليوم من كان
س در کدام جانب شکار کند ج شکار کند در جانب مغرب تا کناره دریا س امروز که بود

في حضرة الملك وفي خدمته ج كان عنده القاضي والمفتي وارباب الفضل يتذاكرون
در بارگاه جهاندار و خدمت او ج بود نزدیک او قاضی و مفتی و صاحبان فضل باهم سخن میکردند

في سيرة الصحابة والملوك س بالامس من كان عند الملك ج كان عنده الوزير
در خوبی یاران پیغمبر و بادشاهان س دیروز که بود نزدیک شاه ج بود نزدش وزیر

س الآن من عند السلطان ج كان عنده جميع الامراء س يا اخي ما اسم بلدكم
س این وقت کیست نزدیک بادشاه ج بودند نزدش همه سرداران س ای برادرم چیست نام شهر شما

ج اسمها كذا س يا اخي ما اسم محلتكم ج اسمها كذا س ومن في بلدكم من الامراء في
ج نامش فلان س ای برادرم چیست نام محله شما ج نامش چنان است س و کیست در شهرهای شما از سرداران

هذه الاوقات ج فيها السلطان وامرائه س ومن في قريتكم من الصلحاء والعلماء
درین روزها ج در آن بادشاه است و سرداران او س و کیست در دیه شما از نیکان و عالمان

ج فيها كثيرة س هل تعرف احدا منهم ج نعم اعرف فلانا وفلانا وفلانا س
ج در و بسیار است س آیا می‌شناسی کسی را از ایشان ج بلی می‌شناسم فلان و فلان و فلان را س

مولاي هل تعرف احدا من اولياء مدينتكم ج نعم اعرف الشيخ احمد بن موسى
ای صاحب من آیا میدانی کسی را از اولیای شهر شما ج بلی میدانم شیخ احمد پسر موسی

قطب الدين اوش كاكي والشيخ محمد بن احمد انيال والشيخ امير خسرو وكان مولده بمومن اباد
قطب الدین اوش کاکی را و شیخ محمد پسر احمد دانیال را و شیخ امیر خسرو را و بود زادبوم او در مومن آباد

ومنهم الشيخ محمد نصير الدين سراج دهلي وغيرهم من الاولياء والعارفين بالله نفع
و بعض از ایشان است محمد نصیر الدین چراغ دهلی و سوای ایشان از اولیا و شناسندگان بخدا سود

الله بهم في الدارين امين س ومن في بلدكم من العلماء في علم الحديث ج فيها عدة س ومن في
دهد خدا با ایشان در هر دو خانه س و کیست در شهرهای شما از دانندگان علم در علم حدیث ج در و چند کس هست س و کیست در

مدينتكم من الفضلاء ج فيها خلق كثير س ومن في قريتكم من المدرسين ج
شهر شما از فاضلان ج در و مخلوق بسیار است س و کیست در دیه شما از آموزندگان علم ج

فيها جم غفير س هل تعرف احدا منهم ج نعم اعرف فلانا س ومن في مصركم
در و جماعت بسیار است س آیا می‌شناسی کسی را از ایشان ج بلی می‌شناسم فلان را س و کیست در شهر شما

من الشعراء ج فيها رجل واحد س من في بلادكم من الفصحاء ج فيها رجال
از شاعران ج درو مرد نیست س کیست در شهرهای شما از فصیحان ج درو دو مرد اند
فلانٌ وفلانٌ س من في قريتكم من الامراء ج فيها خلق كثير من اهل السخاوة
فلان و فلان س کیست در دیهه شما از امیران ج درو مخلوق بسیار است از صاحب سخاوت
والخير والعلم والشجاعة س ومن في مصركم من التجار ج فيها اُناس كثيرون
و نیکوئی و علم و دلیری س و کیست در شهر شما از سوداگران ج درو مردم بسیار اند
من اهل الصلاح س هل تعرف احدًا منهم ام لا ج نعم اعرف جماعة فلانا
از صاحب صلاحیت س آیا میدانی کسی را از ایشان یا نه ج بلے میدانم گروهی را فلان
وفلانا وفلانا منهم س من في مدينتكم من الحكماء الماهرين في الحكمة ج منهم
و فلان و فلان را از ایشان س کیست در شهر شما از حکیمان کاملان مشاقان در حکمت ج بعضی
فلان وفلان س يا سيدي هل لك صحبة بالسلطان ام لا ج نعم ولكنه لا يسمع
فلان است و فلان است س ای سردار من آیا حاصل است ترا همنشینی با شاه یا نه ج بلی و لیکن او نشنود
كلامي ولا يقبله س يا مولانا هل تعرف الشيخ عبد القادر الجيلاني رح ام لا ج نعم اعرفه وهو
سخنم و قبولش نکند س ای مولای من آیا میدانی شیخ عبد القادر جیلانی را یا نه ج بلے میدانم او را
سلطان الاولياء وانا مريد له في الطريقة س يا مولاي هل تعرف الطريق الى الله تعالى
و او بادشاه اولیا است و من مرید اویم در طریقت س ای آقای من ای مادر من آیا میدانی راه جانب خدای برتر
ام لا ج اعرفها س وما هي ج وهي متابعة النبي صلعم س يا اخي هل قرءت في علم
یا نه ج میدانم او را س و چیست آن ج و پیروی نبی صلی الله علیه و آله وسلم س ای برادر من آیا خواندی
الحديث ام لا ج نعم قرءت فيه س في اي بلد قرءت ج قرءت في مصر س عند من
حدیث یا نه ج بلے خواندم در او س در کدام شهر خواندی ج خواندم در مصر س نزد که
قرءت ج قرءت عند فلان س هل قرءت في علم الآلة ج نعم قرءت في علم النحو
خواندی ج خواندم نزد فلان س آیا خواندی در علم آله ج بلے خواندم در علم نحو
والمنطق والبيان والعروض والبديع س يا سيدي هل تقول الشعر ام لا ج لا يا
و منطق و بیان و عروض و بدیع س ای سردار من آیا می گوئی شعر یا نه ج نه ای
اخي وكيف اقوله والنبي صلعم ما قاله س يا ولدي هل لك قصد في اخذ خدمة
برادرم و چگونه گویم او را و حال اینکه نبی نگفتش س ای فرزند من آیا برای تست اراده در گرفتن خدمت
من السلطان ام لا ج نعم لي قصد في اخذها حتى اكون خادما للعلماء والفقراء
از بادشاه یا نه ج بلے برای منست اراده در گرفتن آن تا شوم خدمت کننده برای عالمان و درویشان
والصلحاء س يا حبيبي هل لك خزانة ام لا ج نعم عندي خزانة س ما هي

ج وهي العجز والتقوى س يا اخي هل عندك الجار بالشرع الشريف ج حد الجار اربعين
ج وان عاجزی و خوف است از خدا س ای برادر من چیست حد همسایه در شرع بزرگ ج اندازه او چهل

دارا من الجهات الاربع من كل الجوانب س يا سيدي هل قلبك
خانه از اطراف چارگانه از هر اطراف س ای سردار من آیا دلت

يحب احدا من الناس ام لا ج نعم يحب النبي صلى الله عليه وسلم
دوست میدارد کسی را از آدمی یا نه ج بلی دوست میدارد نبی درود فرستد خدا برو وسلام

واهل بيته س هل تحب غيرهم ج نعم احب ابي وامي والمسلمين س هل
و صاحب خانه او را س آیا دوست میداری غیر ایشان را ج بلی دوست میدارم پدرم و مادرم و مسلمانان را س آیا

تبغض احدا من الخلق ج نعم ابغض من لا يطيع الله ورسوله ولا يحب
دشمن داری کسی را از مخلوق ج بلی دشمنی میکنم کسی را که فرمان برداری نکند خدا و رسول او را و دوست ندارد

الصحابة س يا مولانا اين تسكن بالليل ج اسكن في بيت سيدي س
یاران پیغمبر را س ای صاحب کجا می باشی بشب ج میباشم بخانه مولای خودم

اين بيت سيدك ج بيته المسجد س اين تسكن بالنهار ج
کجاست خانه صاحب تو ج خانه اش مسجد است س کجا میباشی در روز ج

اسكن في بيتي عند اهلي س يا مولانا هل تحفظ القرآن ام لا ج نعم
میباشم درخانه ام نزد اهل خودم س ای مولای ما آیا یاد داری قرآن یا نه ج بلی

وهو حافظي وانا اتلوه س يا اخي لم لا تحفظ القرآن ج لانه على شاق
و او است نگهبان و من میخوانم س ای برادرم چرا از بر نکنی قرآن ج از آنکه بر من دشوار است

س يا اخي كم تواظب بالقرآن ج اقرء سبعه واختمه في كل اسبوع
س ای برادر من چند مداومت میکنی به قرآن ج میخوانم هفتمش و تمام میکنم در هر هفته

مرة س متى تطالع في الكتب ج اطالع في الحديث والتفسير و
یکبار س کی مطالعه میکنی در کتابها ج مطالعه میکنم در حدیث و تفسیر و

التصوف آخر النهار س واي وقت تطالع في الفقه ج اطالع فيه
تصوف در آخر روز س و کدام هنگام مطالعه میکنی در فقه ج مطالعه میکنم در و

بعد صلوة الظهر واول الليل س ومتى ترمي بالسهام والبندق ج ارمي
پس نماز ظهر و نخستین شب س و کی می اندازی تیرها و غلولها ج می اندازم

ذلك بعد صلوة العصر ووقتا اركب على الخيل س بعد صلوة الصبح
آنرا بعد نماز عصر و وقت سوار شدنم بر اسب س پس نماز صبح

ما تفعل ج لي اوراد اقرءها الى قريب الظهر ثم اكل الطعام وارقد
چه میکنی ج برای من وظیفه است میخوانم او را تا نزدیک ظهر پس از آن میخورم خوردنی و خواب کنم

القيلولة س اهكذا دابكم ج نعم هذا دابي وهذا طوري و
تعيلوله س همچنين است عادت شما ج آری همانست عادتم و همانست طورمن و
هذه عادتي س يا سيدي كيف الطريق الى بلادكم هل
همانست خوی من س ای سردار من چگونه است راه سوی شهرهای شما آیا
هي مخوفة ام لا ج هي مخوفة س يا اخي هل ماء البحر مالح ام
آن راه ترسناک است یا نه ج آن خطرمند است س ای برادرم آیا آب دریا شور است یا
حلو ج نعم في بعض الجزائر حلو وفي اكثر الاماكن ملح اجاج
شیرین ج بلی در بعض جزیرها شیرین است ودر بسیار جاها شور بسیار تلخ
لا يمكن الشرب منه ابدا س وكيف يعرف طريق البحر من بركبه ج يا اخي طريق البحر
نتوانند نوشیدن آن را هیچ س وچگونه میشناسد راه دریا کسیکه سوار شود ج ای برادر من راه دریا
معروفة عند اهله كما ان طريق البر معروفة عند المسافرين
معلوم است نزد اهل دریا چنانکه هر آئینه راه خشکی معلوم است نزد سفرکنندگان
فيه س ويأخذون معهم في البحر زادا ام لا ج يأخذون معهم الماء
درو س ومیگیرند همراه شان در دریا توشه یا نه ج میگیرند همراه خودشان آب
والحطب والحب وغير ذلك س وكيف طعم بحر النيل بمصر ج طعمه حلو
وهیزم وغله وسوای آن س وچگونه است مزه دریای نیل در مصر ج مزه آن شیرین
وهو من الجنة كما في الحديث س يا سيدي هل في البحر قطاع الطريق ام
وآن از بهشت است چنانکه در حدیث است س ای سردار من آیا در دریا رهزنان اند یا نه
ج فيه الافرنج ولولنديز وغيرهم س يا مولانا ما اسم فرسكم ج
ج دران قوم افرنج و ولنديز وغير ایشان اند س ای مولای من نام اسپ شما چیست ج
اسمها الرياح س ما اسم سيفكم ج اسمه القاتل س وما اسم قوسكم
نامش ریاح است س ونام شمشیر شما چیست ج نامش قاتل است س وچه نام کمان شما است
ج اسمه خيزران س وما اسم سهمكم ج اسمه العاطب س وما اسم
ج نامش خیزران است س وچیست نام تیر شما ج نامش عاطب است س وچیست
رمحكم ج اسمه الجارح س وما اسم ترسكم ج اسمه الحادي س
نیزه شما ج نامش جارح است س وچیست نام سپر شما ج نامش حادی است س
وما اسم مركبكم ج اسمه العين س ما اسم مطيتكم ج اسمها
وچیست نام جهاز شما ج نامش عین است س چیست نام ناقه شما ج نامش
الصبا س ما اسم بئركم ج اسمها الرواية س وما اسم نهركم
صبا است س چه نام چاه شما است ج نامش راویه است س وچیست نام نهر شما

صلی الله علیه وسلم ج اسمه کوثر س وما علی نهر نبیکم ج علیه

درود رساند خدا برو وسلام ج نام او کوثر است س وچیست بر نهر نبی شما ج برو

کیزان بعدد نجوم السماء س وما قدر عرض حوض نبیکم ج

آبخورها اند بشمار ستارهای آسمان س وچیست اندازه کشادگی حوض کوثر پیغمبر شما ج

عرضه کما بین بصرة وصنعاء وهی مسافة شهرین س ومن ذا

کشادگی آن مثل آن مسافت که درمیان بصره وصنعا است وآن بقدر راه دو ماه است س کیست آنکه

یشرب منه ج یشرب منه من اطاع الله ورسوله واحب آله

نوشد از آن ج نوشد از آن هرکه فرمان برد خدا ورسول او را ودوست داشت

واصحابه س یا سیدی ما حد المحبة عندکم ج حدها ایثار

واصحاب او را س ای سردار من چیست اندازه محبت نزد شما ج اندازه آن اختیار کردن

المحبوب بالجان والمال س وما علامة البغض ج وهی مخالفة

دوست برخود بر جان ومال س وچیست نشان دشمنی ج وآن خلاف کردن

المحبوب فی کل ما یقول س کیف سیرة سلطان بلدکم

دوست در هرچه گوید س چگونه است خصلت بادشاه شهرهای شما

ج اما سیرته فهی حسنة وهو عادل صالح س وکیف

ج لیکن خوی او پس آن نیکوست واو دادگر است ونیک است س وچگونه است

هواء مدینتکم ج اما هواها فهو طیب س وما ذا

هوای شهر شما ج لیکن هوای آن پس آن خوب است س وچه چیز

یزرعون فی مصرکم ج یزرعون فیه جمیع الحبوب س

میکارند در شهر شما ج میکارند درو همه دانها س

وای شیء فی قریتکم من الفواکه الرطب ج فیها الرمان

وکدام چیز است در دیه شما از میوهای تر ج درو انار است

والتفاح والخوخ والبطیخ والعنب وغیر ذلک من الفواکه

وسیب وشفتالو وخربزه ها وانگور وسوای آن از میوهای

س وای شیء فی قریتکم من الفواکه الیابسة ج فیها الزبیب و

س وکدام چیز است در دیه شما از میوهای خشک ج درو مویز و

التمر والنارجیل والمبسل وغیر ذلک من انواع الفواکه

خرما ونارجیل ومبسل وسوای آن است از گوناگون میوها

س یا سیدی ما اسم قطب بلدکم الان ج اسمه فلان

س ای سردار من چیست نام قطب شهر شما [illegible] ج نام او [illegible]

س وما اسم ابدال مدینتکم ج اسمائهم فلان و فلان س وما اسم اوتاد
س و چیست نام ابدال شهر شما ج نامهای ایشان فلان و فلان است س و چیست نام اوتاد
بلادکم ج اسمائهم فلان و فلان س وما اسم قاضی قریتکم
شهرهای شما ج نامهای ایشان فلان و فلان است س و چیست نام قاضی دیه شما
ج اسمه فلان س وما اسم مفتی بلادکم ج اسمه فلان س وما اسم
ج نامش فلان است س و چیست نام مفتی شهرهای شما ج نامش فلان س و چیست نام
مدرس بلادکم ج اسمه فلان س یا مولانا هل بلغت ام لا ج نعم
مدرس شهرهای شما ج نام او فلان است س ای مولانا آیا بالغ شدم یا نه ج بلی
بلغت فاذا بلغت وجبت علیک الصلوة س یا سیدی هل عندک
بالغ شدی پس هرگاه بالغ شدی واجب شد بر تو نماز س ای سردار من آیا نزد شما
مال ام لا ج نعم معی مال کثیر س فاذا کان عندک مال فلم
مال است یا نه ج بلی همراه من مال بسیار است س پس هرگاه که شد نزد تو مال پس چرا
لا یزکیه حتی لا تکون به معاتبا یوم القیمة ج یا سیدی الشیطان غالب
زکوة نمی دهی او را تا که نباشی بدان خشم کرده شده روز قیامت ج ای سردار من شیطان زبردست است
علی س یا سیدی لم لا تسافر للحج اما انت مستطیع ج
بر من س ای سردار من چرا سفر نمیکنی برای حج لیکن تو صاحب مقدوری ج
بلی انا مستطیع ولکن الطریق مخوفة س متی تسافر للحج ج اسافر
بلی من صاحب مقدورم ولیکن راه خوفناک است س کی سفر خواهی کرد برای حج ج سفر خواهم کرد
هذه السنة ان شاء الله تعالی س ومتی تسافر من مکة الی المدینة المنورة
این سال اگر خواهد خدای برتر س وکی سفر خواهی کرد از مکه بزرگ سوی مدینه منوره
ج اسافر بعد الفراغ من ایام الحج س یا حبیبی اذا وصلت الی
ج سفر خواهم کرد پس پرداخت از روزهای حج س ای دوست من هرگاه رسی سوی
المدینة ثم دخلت الروضة المشرفة فسلم علی النبی محمد صلی
مدینه پس ازان درآئی روضه بزرگ را سلام کن بر نبی محمد صلی الله علیه وسلم
الله علیه وسلم منک ومنی ثم سلم علی صاحبیه رضی الله
درود رساناد خدا بر وی و سلام فرستد از جانب تو و از جانب من پس ازان سلام کن بر هر دو یار وی خوشنود شود خدای
تعالی عنهما ج اصلی واسلم منک ومنی ان شاء الله تعالی س یا سیدی
برتر از ایشان هر دو ج درود رسانم و سلام گویم از تو و از طرف خود اگر خواهد خدای برتر س ای سردار من
اذا ادرکت الحج فاحرم به فی اشهره ج ان شاء الله تعالی افعل هکذا س وما

اشهره ج اشهره شوال وذو القعدة وذو الحجة س يا اخي ما احسن
ماههای آن ج ماهها ی شوال و ذی قعده و ذی حجه است س ای برادرم عجب نیکوست

وجوهكم وما افصح لسانكم وما اقوى جنانكم وما احسن سيرتكم
روی شما و عجب خوش بیان است زبان شما و عجب توانا است دل شما و عجب نیکوست خوی شما

فالحمد لله على ذلك انت رجل كالاسد انت رجل كالجبل انت
پس همه ستایش برای خدا بر آن تو مردی هستی مانند شیر تو مردی هستی مانند کوه ام و تو

رجل محدث انت رجل بارع في جميع العلوم انت ماهر في
مردی هستی داننده علم حدیث تو مردی هستی فایق در همه علمها تو مشاقی در

الحكمة انت رجل بليغ وانت رجل صالح انت رجل عارف ج كل
حکمت تو مردی بلیغ هستی و تو مردی نیک هستی تو مردی خداشناسی ج این

ذلك حسن ظنكم وما كان منها فبفضل الله والحمد لله الجواد س يا اخي متى
همه نیک گمان شماست و هرچه باشد ازان چیزها پس بفضل خداست و همه ثنای برای خدای [illegible]

ترقد بالنهار ج ارقد وقت القيلولة س واذا قمت من النوم ما ذا تقرؤ
در روز ج خواهم خفتن [illegible] س و هرگاه که خیزی از خواب کدام [illegible] خوانی

ج اقول الحمد لله الذي احياني بعد ما اماتني واليه النشور س واذا
ج میگویم همه ثنای خدای که زنده کرد مرا پس ازان که مرده کرد و بسوی اوست برخاستن بعد مردن

اردت النوم ما تقرأ ج اقرأ قل اعوذ برب الفلق وقل اعوذ برب
قصد کنی خواب را چه میخوانی ج میخوانم سوره قل اعوذ برب الفلق و سوره قل اعوذ برب

الناس واية الكرسي س يا اخي قف على باب مولاك دائما ولم
الناس و آیة الکرسی س ای برادرم باش بر در مولای خود همیشه و برای چه

ذلك ج لعله يرحمك ويفتح بابه لك لان من وقف على باب الكريم
آنست ج شاید که او رحم کند و کشاید در خود برای تو زیرا که هر آئینه هر که باشد در صاحب کرم

لا يخيب س يا اخي كن في صحبتي دائما ولم ذلك ج لان صحبتك
محروم نشود س ای برادر من باش در همراهیم همیشه و برای چه آن هست ج زیرا که هر آئینه همراهی تو

تنفعني دنيا واخرى س يا صاحبي رافقني في سفري ولم ذلك
سود دهدم در دنیا و آخرت س ای یار من همراهی کن مرا در سفر من و برای چیست آن

ج لان النبي صلى الله عليه وسلم قال اصحب الرفيق قبل الطريق س
ج زیرا که هر آئینه نبی درود رساند خدا برو و سلام فرستد فرمود همراه گیر دوست پیش از راه

يا صاحبي اجلس عندي لحظة واحدة ولم ذلك ج لاني استأنس

بك س يا فلان لا تجلس عندي ابدا ج ولم ذلك لاني

بتو س ای فلان نزدم نشینی نزدم گاهی ج وبرای چیست آن زیراکه برآئینه

استوحش منك س يا اخي لا تصحب الاخيار ولم ذلك ج

گریز میکنم از تو س ای برادر من همراهی مکنی نیکان را وبرای چه آن ج

لانهم يدلونك على طريق الله تعالى س هل لك عادة في شرب

زیراکه البته ایشان راه نمایند ترا بر راه خدا برتر س آیا برای تست خو در نوشیدن

القهوة ام لا ج نعم لي عادة وهي تعينني على قيام الليل وتلاوة

قهوه یا نه ج بلی برای من خوی هست وآن مدد میکند مرا بر ایستادن شب وخواندن

القران س يا ولدي لا تكثر في شرب القهوة ولم ذلك ج لانها

قرآن س ای فرزند زیادتی مکن در نوشیدن قهوه وبرای چیست آن ج زیراکه آئینه

يابسة وطبعك يابس وهي منشفة للدماغ س يا اخي لا تكثر من شرب

او خشک است وطبیعت تو خشک است وآن کشنده برای رطوبت دماغ س ای برادرم زیادتی مکن

القهوة الا اذا طبعك رطب س لا تكثر من شرب الماء خصوصا

قهوه مگر وقتیکه طبع تو تر است س بسیار مکن در نوشیدن آب بتخصیص

بعد الطعام ولم ذلك ج لانه يضر بالبدن ويفسد الطعام س

پس طعام وبرای چیست ج زیراکه چه آئینه او رنج دهد بجسم وخراب کند طعام خوردنی س

واذا اردت شرب الماء فاشربه في اثناء الطعام وبثلاثة

وهرگاه قصد کنی نوشیدن آب پس نوش اورا درمیانه خوردنی طعام وبه سه

انفاس ولم ذلك ج لانه للسنة والحكمة فيه س يا ولدي اذا

دمها وبرای چیست آن ج زیراکه البته آن برای طریق پیغمبر است وحکمت هست در او س ای فرزندم هرگاه

اردت الاكل فلا تاكل الا على الجوع ولم ذلك ج لانه

قصد کنی خوردن پس مخور مگر بر گرسنگی وبرای چیست آن ج برای آنکه

يضر بالبدن والطبيعة س يا اخي لا تتكلم الا عند

نقصان از بجسم وطبیعت س ای برادرم سخن مکن مگر وقت

الضرورة للكلام ولم ذلك ج لان الملائكة تكتب

ضرورت برای سخن وبرای چیست آن ج چراکه البته فرشتگان نویسند

كل ما تقول س يا ولدي هل جاء الغسال بالثياب ام لا

هر سخن راکه گوئی س ای فرزندم آیا آمد گازر به پارچه یا نه

ج نعم جاء بها وهي عشرة جدد بيض س اليوم هل

ج بلی آورد آنها را وآن ده پارچه نو اسفید س امروز آیا

س اليوم هل جاء الكاتب بالكتاب ام لا ج نعم جاء به البارحة
س امروز آیا آمد نویسنده به کتاب یا نه ج بلی آوردش شب گذشته
س هل جاء الخادم بالسمن من السوق ج نعم جاء به
س آیا آورد خادم روغن گاو از بازار ج بلی آوردش
ولكنه عتيق وقار منتن س يا ولد هل جاء الصقال
ولیکن آن کهنه و دیرینه بدبو گندیده است س ای فرزند آیا آمد صیقل گر
بالسيف ام لا ج نعم جاء وصقله مليح س يا اخي هل جاء الجزار
مع شمشیر یا نه ج بلی آمد وصیقل آن خوب است س ای برادرم آیا آمد قصاب
باللحم اليوم ام لا ج نعم جاء به ولكنه قليل وضعيف س وهل
گوشت امروز یا نه ج بلی آوردش ولیکن آن اندک و کم زور است س آیا
جاء احد بالخضرة من السوق ام لا ج ما جاء بها احد س اليوم
آورد کسی تره از بازار یا نه ج نه آوردش کسی س امروز
ماذا طبختم لنا من الطعام ج طبخنا لكم لحما وارزا س
چیست آنکه پختید برای ما از طعام ج پختیم برای شما گوشت و برنج س
قل للطباخ يطبخ الطعام س يا سيدي في اي وقت
گو مطبخی را پزد خوردنی را س ای سردار من بکدام هنگام
يستعد ج يكون مستعدا بعد المغرب س يا اخي
آماده شود ج آماده خواهد شد پس مغرب س ای برادر من
هل تاكل الطعام عندنا هذه الليلة ج ياكل عندكم خبزا
آیا خواهی خوردن نزد ما این شب ج خواهم خورد نزد شما نان
لخاطركم س يا اخي اي شيء تشتهيه طبيعتكم من الماكولات
برای خاطر شما س ای برادر من کدام چیزی خواهد آنرا طبیعت شما از خوردنیها
حتى نطبخ لكم ج يا مولانا نفسي يريد اللحم والخبز
تا آنکه بپزم او را برای شما ج ای صاحب نفس من می خواهد گوشت نان
والارز واللبن والعسل والخل ان لا يكون عليك
و برنج و شیر و شهد و سرکه را گر اینکه نشود بر تو
تكليف في ذلك س يا اخي اي شيء تميل اليه
رنج در آن س ای برادر من کدام چیز مایل بشود و سوی او
طبيعتكم من الفواكهة الرطبة واليابسة ج يشتهي الرطبة

ای بعد قهوه

والتفاح والخوخ والزبيب والبطيخ س هل تأكل الان تحت
وسیب وشفتالو ومویز وخربزه س آیا میخوری این وقت زیر

القهوة شيئا ج نعم اكل قرص بقشاش س يا اخى متى تسافر
قهوه چیزیرا ج بلی میخورم گرده از برنا کورش که باشد س ای برادرم که سفر کنی

الى وطنك ج اسافر اذا حصلت لى قرية من السلطان س ما تفعل
سوی زاد بوم خود ج سفر کنم هرگاه بدست آید مرا دهی از بادشاه س چه کنی

بها ج اريد ان اجعلها وقفا باسم الفقراء والحفاظ والعلماء
بدان ج اراده میکنم اینکه گردانم ش وقف بنام محتاجان وحافظان وعالمان

س يا سيدى هل تريد الزواج ام لا ج نعم اريد الزواج لانه
س ای سردار من آیا اراده داری نکاح کردن را یا نه ج بلی قصد دارم نکاح کردن را

من سنة النبى صلى الله عليه وسلم س يا اخى هل تزوجت فى وطنك
از سنت نبی است درود رساند خدا بر او وسلام رساند س ای برادرم آیا نکاح کردی در وطن خود

ام لا ج تزوجت واحدة س يا مولانا لم لا تزوجت ج لا اتزوج
یا نه ج زوجه گردانیدم یکی زن را س ای مولانا ما چرا زن نکردی ج زن نمی کنم

لانى غير فارغ من عبادة الله تعالى س يا سيدى هل عندك اولاد ام
زیرا که هرآئینه من خالی نیم از پرستیدن خدای برتر س ای سردار من آیا نزد تو فرزندان اند یا نه

ج نعم لى اولاد بعدد اشهر السنة س وكم عدد البنات
ج بلی مرا من فرزندم آن اند بشمار ماههای سال س وچند است شمار دختران

عندك ج عندى بنات بعدد اشهر الحرام س متى فارقت وطنك
نزد تو ج نزد من دختران اند بشمار ماههای حرام س کی گذاشتی مسکن خود را

ج فارقته يوم عاشورا س ومتى تدخل وطنك ج ادخله يوم
ج گذاشتمش روز دهم ماه محرم س وکی درآئی مسکن خود را ج درایم اورا روز

العيد انشاء الله تعالى س يا سيدى من ذا رأيت فى غربتك من الصلحين
عید اگر خواهد خدای برتر س ای سردار من کیست آن که دیدی در مسافرت خود از نیکان

ج رايت جمعا غفيرا س هل تعرف احدا منهم ج اعرف منهم
ج دیدیم جماعت کثیر را س آیا میدانی کسی را از ایشان ج میشناسم از ایشان

الشيخ بهاء الدين نقشبند س وكيف رايته ج رايته يوما
شیخ بهاء الدین نقشبند را س وچگونه دیدی اورا ج دیدمش روزی

من الايام جالسا بين اصحابه على كرسى من ياقوت
از روزها نشسته درمیان یاران خود بر کرسی از یاقوت

حتى جاء يعظ الناس ويعلمهم امر دينهم ودنياهم س يا سيدي لما وصلت
تا آمد پند میکرد مردم را و میاموخت ایشانرا کار دین ایشان و دنیای ایشان س ای سردار من چون
الى بغداد ودخلتها من ذا رأيت فيها من الاقطاب ج رأيت فيها
رسیدی تا بغداد و در آمدی او را کیست آنکه دیدی پس درو از قطبان ج دیدم در آن
السيد محي الدين عبد القادر الجيلاني جالسا في مسجده على كرسي
سید زنده کننده دین عبد القادر ساکن گیلان را نشسته در مسجد خود بر کرسی
من درة بيضاء وهو يعظ الناس ويدعوهم الى عبادة الله تعالى
از گوهری سفید واو پند میداد مردم را و میخواند ایشانرا سوی پرستش خدای برتر
س ومن ذا رأيت في سياحتك من الابدال ج رأيت جماعة منهم
س و کیست آن کردیدی در سیرت از ابدال ج دیدم گروهی را از ایشان
س واذا اجتمعت باحد من الصالحين بأي عين تراه ج اراه بعين
س و هرگاه یکجا شوی بیکی از نیکان بکدام چشم بنیش ج بینم او را بچشم
التعظيم والوقار س واذا صاحبت احدا منهم ما تطلب منه ج اطلب منه
بزرگی و مرتبه س و هرگاه همنشینی کنی یکی را از ایشان چه خواهی ازو ج خواهم ازو
الدعاء بصلاح امور الدنيا والاخرة س وكيف تنظره ج اراه
دعا را برای نیکوئی کارهای دنیا و آخرت س و چگونه نگاهش کنی ج بینم او را
كانه اسد من اسود الله تعالى س يا اخي انظر من على الباب واقف ج
گویا او شیریست از شیران خدای برتر س ای برادرم ببین کیست بر در ایستاده ج
يا مولاي الامير واقف نعم الامير على باب الفقير س يا سيدي
ای صاحب من امیر ایستاده است امیر بر در فقیر س ای سردار من
من على الباب واقف ج الفقير واقف بئس الفقير على باب الامير س
کیست بر در ایستاده ج فقیر ایستاده است بدست فقیر بر در امیر س
يا ولد اعط للفقير الف احمر ج من اي خزانة اعطيه ج اعطه
ای فرزند بخش برای فقیر هزار دینار ج از کدام گنج خانه بخشش ج بخش او را
من خزانة الذكوة س في اي سنة حججت ج يا اخي حججت
از گنج خانه زکوة س ای سردار من در کدام سال حج کردی ج ای برادرم حج کردم
سنة ثلثين وخمسين سنة بعد المائة والالف من هجرة
سال سی ام و پنجاهم سال پس صد و هزار از هجرت
النبي صلى الله عليه وسلم وكانت حجة الجمعة س يا اخي اذا
نبی ... رساند خدا بر او سلام رساند و بود حج روز جمعه س ای برادرم هرگاه

حججت فرزت نبیك فی تلك السنة س ولم ذلك ج لان النبی صلی
حج کردی پس زیارت پیغمبر خود کن بهمدران سال س وچرا آن نیست ج زیرا که نبی درود
الله علیه وسلم قال من حج ولم یزرنی فانما جفانی س یا اخی اذا
خدا برو وسلام فرستد فرمود که هر که حج کرد و زیارتم نکرد پس جز این نیست که ستم کرد مرا ای برادرم هرگاه
کنت فی الصلوة او عند ولی الله فاحضر قلبك س واذا کنت
باشی در نماز یا نزد ولی خدا پس حاضر کن دلت را س و هرگاه باشی
عند الملوك فاحفظ لسانك واذا کنت تمشی فی السوق
نزد پادشاهان پس نگاه دار زبانت را و هرگاه باشی روان در راه
فاسرع فی مشیتك س یا اخی ولم ذلك ج لانه سنة نبیکم
پس جلدی کن در رفتنت س ای برادرم چراست آن ج زیرا که البته سنت پیغمبر شما است
س یا اخی اذا شربت الماء فلا تعبه ج نعم لانه سنة نبینا
س ای برادرم هرگاه نوشی آب پس عب مکن ج بلی زیرا که البته آن سنت
س اذا قرع علیك الباب لا تجب الا فی ثالثة س ولم ذلك
س هرگاه کوفته شود بر تو در پس جواب مده مگر در مرتبه سوم س وچراست آن
ج سنة نبی س واذا نمت باللیل اغلق بابك واطف سراجك
ج مستحب است س و هرگاه خوابی بشب بند کن درت و بکش چراغت را
واحفظ اولادك لان ذلك سنة س یا فلان اذهب الی
و نگهبانی کن فرزندانت را زیرا که هر آینه آن سنت است س ای فلان برو سوی
فلان وقل له یاتی الینا وقت الصبح ج فی ای یوم یاتی الیکم
فلان و بگویش که آید سوی ما هنگام سحر ج در کدام روز آید سوی شما
غدا یوم الجمعة س یا سیدی الیوم ما رایناك این کنت ج
فردا روز جمعه س ای سردار من امروز نه دیدیم ترا کجا بودی ج
ذهبت لحاجة لی س بالامس این ذهبتم ج ذهبت
رفتم برای کاری برای خود س دیروز کجا رفتید شما ج رفتم
لحاجة بعض الاخوان س یا خادمی هل جاء الجمال بالحطب
برای کار بعض برادران س ای چاکرم آیا آورد صاحب شتر هیزم
ام لا ج نعم جاء به البارحة ولکنه اخضر س وهل
یا نه ج بلی آوردش شب گذشته ولیکن آن سبز است س و آیا
جاء الحداد بالفاس ام لا ج ما جاء به س وهل جاء النجار
آورد آهنگر تبر را یا نه ج نه آوردش س و آیا آورد درودگر

جاء الحجام ج نعم جاء به وبالقدوم س وهل جاء المزين بالموسى

آورده ودرود گر آره را ج بلی آورد تیشه را س وآیا آورد سرتراش استره

ج نعم جاء بها الآن س يا اخي ان اراك اليوم متغير الخاطر

ج بے آورد ش این زمان س ای برادر من هر آینه من می بینم ترا امروز دگرگونه حال

ولم ذلك ج وكيف لا يتغير خاطري والموت خلفي والقضاء امامي

وچراست آن ج وچگونه دگرگون نگردد خاطرم حالانکه مرگ پسم و قضا پیشم است

س يا سيدي مالي اراك الآن متشوش الخاطر ولم ذلك ج

س ای سردار من چیست مرا که می بینم ترا این زمان پریشان خاطر وچرا چنان است ج

لاني ذكرت احوال يوم القيمة ووقوفي عريان بين الخلائق س

برای آنکه هر آینه من یاد کردم احوال روز قیامت و استادنم برهنه میان مخلوقات س

يا مولانا مالي اراك في هذا الشهر كثير الفرح ولم ذلك ج لان هذا

ای مولانا ما چیست مرا که می بینم ترا درین ماه بسیار خوش وچراست این ج برای آنکه هر آینه

الشهر شهر رمضان تفتح فيه ابواب الجنان وتغلق فيه ابواب

این ماه ماه رمضان است کشاده شود درو درهای بهشت و بند کرده شود درو درهای

النيران س هذه السنة ما اكثر فرحك ولم ذلك

دوزخ س این سال عجیب بیشتر است شادی تو وآن چراست

ج لاني حججت فيها وزرت النبي صلى الله عليه وسلم وذلك علامات

ج زیرا که هر آینه من حج کردم در آن و زیارت کردم نبی صلی الله علیه وسلم را وآن نشانهای

القبول س اليوم مرادنا نذهب لاجل زيارة النبي صلى الله عليه وسلم

پذیرفتن است س امروز مراد ماست که رویم برای زیارت نبی درود رساند خدا برو وسلام فرستد

هل تذهب معنا ج نعم اذهب معكم وهي سعادتي في الدارين

آیا روی همراه ما ج بے روم همراه شما وآن نیک بختی من است در هر دو جهان

س اليوم هل لك قصد تذهب معنا الى البستان ج نعم

س امروز آیا ترا اراده هست که روی همراه ما بسوی باغ ج بلے

اريد اتنزه معكم هناك س يا اخي لم لا تصالح

قصد میکنم که تازگی حاصل کنم همراه شما آنجا س ای برادرم چرا آشتی نمیکنی

بيني وبين اخيك ج مليح كثير بشرط ان تعفو عنه من

میان من و میان برادرت ج خوب است بسیار بشرط آنکه معاف کنی از او از

قلبك س يا مولانا لم لا تصالح مع ابيك لان له عليك حق ج لانه لا يأذن

دل خود س ای صاحب ما چرا آشتی نمیکنی با پدرت زیرا که هر آینه او را بر تو حق است ج برای آنکه

لی فی الحبس س وکیف اصطلحت مع عدوك فلاناج لانطلب العفو
مرا در حبس س وچگونه آشتی کردی با دشمن خود که فلانست ج زیراکه الندا و خواست
منی فقد قال الله تعالیٰ فمن عفا واصلح فاجره علی الله س یا اخی
بخشیدن از من والبته فرمود خدای برتر پس هرکه بخشید وصلح کرد پس مزد او بر خدا است س ای برادر
لا تصحب لاهل الدین ج نعم لانهم احق بالمتابعة س یا
همنشینی نکنی مر صاحب دین را ج بلے زیراکه ایشان لایق تر اند س اے
حبیبی ترید ان اصلح بینك وبین فلان ج نعم بشرط
دوست من اراده میکنم اینکه آشتی کنم میانه تو و میان فلان ج بلے کنید باین شرط
ان یعطینی حقی کله س واذا اعطاك حقك هل یعفو عنه
که دهد حق من تمامش را س وهرگاه دهد حق تو آیا بخشی از وگناه
اولا ج البتة اعفو عنه س یا اخی اقض حاجتی الیوم ج غدا
یا نه ج مقرر ویقین بخشم از و س ای برادرم روا کن حاجتم امروز ج فردا
قضیتها لك ان شاء الله تعالیٰ س کلم فلانا بان یقضی حاجتی
روا کنم او را برای تو اگر خواهد خدای برتر س سخن گو فلان را باینکه روا کند حاجتم را
ج ملیح ولکن اکتب حقیقتك فی قرطاس وانا اعرضها
ج بهتر ولیکن مے نویسم حقیقت تو در کاغذے ومن عرض میکنم
علیه الان س وفی هذا الوقت من این جئت ج جئت
آنرا بر وی این زمان س ودرین زمان از کجا آمدی ج آمدم
من عند السلطان ومن کان عنده ج کان عنده جماعة
از نزد شاه س وکه بود نزد او ج بود نزد او گروهے
من الفضلاء والفقراء س وما یفعلون عنده ج
از فاضلان ودرویشان س وچه مے کنند نزدش ج
کانوا یقرؤن فی الحدیث ومناقب الصحابة وسیر
مے خواندند در حدیث واوصاف یاران پیغمبران وخصلت
الملوك س الیوم کان الملك جالسا مسرورا
بادشاهان س امروز بود بادشاه نشسته شادان
وحوله وزراءه وامراءه ولم ذلك ج لانه فتح
وگردش وزیران او وسرداران او وچرا بود آن ج زیراکه برائینه او کشادم
بلاد الکفار س یا اخی الان من این جئت ج جئت من
شهرهاے کافران س ای برادرم این هنگام از کجا آمدی ج آمدم از

عند الوزير س من كان عنده ج كان عنده جماعة من العلماء
نزد وزیر س که بود نزد او ج بود نزد او گروهی از عالمان
يتذاكرون في سير الملوك والصحابة وفي غزوات النبي صلى
هم سخن می رانند در خصلت بادشاهان و یاران پیغمبر و در جنگهای نبی درود
الله عليه وسلم س يا أخي اذهب إلى الوزير الفلاني وانظر إلى
فرستد خدا برو وسلام س ای برادر برو سوی وزیر فلانی و ببین سوی
جلسائه ما يفعلون عنده ج يا سيدي اني ذهبت اليه فرأيته
همنشینان او چه میکنند نزد او ج ای سردار من بر آئینه میر رفتم بسوی او پس دیدمش
جالسا وحوله أصحابه يتذاكرون في سير العرب وأشعارهم
نشسته و گرد وی یارانش را باهم سخن می رانند در خوی عرب و شعرهای اوشان
ولطائفهم ونكتهم س يا ولدي اذهب إلى قاضي البلد وانظر كيف
و لطیفهای شان و باریکیهای شان س ای فرزند من برو سوی قاضی شهر و ببین چگونه
يجلس للحكم وكيف يحكم بين الخصمين ج نعم ذهبت إلى مجلس القاضي
شیند برای حکم و چگونه حکم میکند میان دو خصم ج بلی رفتم سوی نشستگان قاضی
الفلاني ورأيت منه العجائب والغرائب في هذا الزمان س ما
فلانی و دیدم ازو عجایب و طرفها درین وقت س آنچه
رأيت منه أخبرني بذلك ج رأيت منه شيئا محمودا رأيته
دیدی ازو آگاهم کن بدان ج دیدم ازو چیزی ستوده را دیدمش
أولا جالسا على حصير ثم رأيت في أثناء مجلسه جاء إليه
نخستین نشسته بر بوریا پس ازان دیدم درمیان نشستگاه او آمد سوی او
رجل نجار يشتكي من ابن السلطان يقول في شكواه إنه
مردی درودگر که شکایت میکرد از پسر شاه میگفت در شکایتش بر آئینه او
ظلمني وضربني ثم ان القاضي أحضر ابن السلطان وأوقفه
ستم کرد مرا و زد مرا پس ازان بر آئینه قاضی حاضر کرد پسر شاه را و استاده کرد
في مكان واحد مع النجار وأخذ الظلامة من ابن الملك في
در یکجا همراه درودگر و گرفت بدله ستم یعنی جرمانه از پسر شاه همدران
الحال وأعطاها النجار وحكم بتقرير الظالم ونفيه من البلاد
وقت و داد آنرا درودگر را و امر کرد بیاد داشتن ستمگار و دور کردن او از بلاد
رحم الله تعالى هذا القاضي وأمثاله س يا مولانا اذهب إلى مجلس المفتي
رحم کند خدای بر این قاضی و امثالش را س ای صاحب برو سوی مجلس مفتی

الفلانی وانظر الی جلسائه ما یفعلون فیه ج یا سیدی انی ذهبت
فلان و ببین سوی همنشینان او چه میکنند در ان ج ای سردار من بر آئینه من رفتم
الی مجلسه ورایت جلسائه یتذاکرون فی علم الاصول والحدیث
سوی نشستگاه او و دیدم همنشینان او را باهم سخن میرانند در علم اصول وحدیث
وکلهم شیوخ اخیار س یا ولدا ذهب الی البلاد واسأل عن احوال
وجمیع ایشان بزرگان ونیکان اند س ای فرزند برو سوی شهر وبپرس از احوال
السلطان ما تقول الرعیة فی حقه ج نعم ذهبت الی البلاد
شاه چه میگوید رعیت در حق او ج بلی رفتم سوی بلاد
وسالت عن احوال السلطان فی کل المحافل فرأیت کل
وپرسیدم از حالات پادشاه در تمام محفل ها پس دیدم همه
الرعیة شکوا من ظلمه وفسقه وفجوره وتدعوا علیه بالهلاک
رعیت را که شکوه کردند از ستم او وبدکاری او وبزه کاری او ودعا میکنند برو بمردن
س یا اخی اذهب الی بیت السلطان وانظر الیه حین یرکب فی
س ای برادرم برو سوی خانه شاه ونظر کن سویش وقتیکه سوار شود در
عسکره کیف یمشی بین رعیته ج یا مولای انی ذهبت و
لشکرش که چگونه رود میان رعیت خود ج ای مولای ما بر آئینه من رفتم و
رأیته حین یرکب کان یلتفت یمینا وشمالا ولا یغیث من
دیدم او را وقتیکه سوار میشود بگوشهٔ چشم می نگریست راست وچپ وفریاد رسی نمیکرد
استغاث به ابدا ولا یعطی للفقیر درهما ولا دینارا ولا ودعة
کسی را که فریاد خواست باو هرگز ونمی داد برای محتاج روپیه ونه اشرفی ونه خرمهره
هذا طور الجبابرة من الملوک اصلحه الله تعالی فصل س
این طور ظالمان است از شاهان نیکو کند ش خدای برتر س
اذا اراد الانسان ان یاکل ماذا یقول ج یقول
هرگاه قصد کند آدمی خوردن را چه چیز گوید ج گوید
بسم الله الرحمن الرحیم اللهم اعنا به علی طاعتک
شروع میکنم بنام خدا که بسیار مهربان در نهایت رحیم است خدایا مدد کن ما را بآن بر عبادت یقول
ویأکل مما یلیه س واذا شرب الانسان الماء ماذا
و خورد از آن جانب که نزدیکش باشد س و هرگاه خورد آدمی آب را چه چیز گوید
یقول فی اوله بسمله وبحمد الله آخر کل مرة وبشربه
ج گوید در اول آن بسم الله تمام وستایش کند خدا را در انجام هر بار ونوشید او را

ف ١ لفظ بلاد جمع بلد ... [illegible] ١٢

ف ٢ ابدا بمعنی اصلا ... [illegible] ١٢

آخر كل مرة ويشربه بثلاثة انفاس ويقول آخره الحمد لله الذي جعل

در آخر هر بار ونوشد اورا بسه دمها وگوید بآخرش همه ستایش برای خدا ایکه کرد

الماء عذبا ولم يجعله ملحا اجاجا س واذا كنت صائما ما تقول عند

آب را شیرین ونگردانیدش شور تلخ س وهرگاه شوی روزه دار چه گوئی وقت

الافطار ج اقول اللهم لك صمت وعلى رزقك افطرت ذهب الظماء

شکستن ج گویم خدایا برای تو روزه داشتم وبر روزی تو شکستم رفت تشنگی وتر شد

وابتلت العروق وثبت الاجر ان شاء الله تعالى س عند البرق والرعد

رگها وثابت شد مزد اگر خواهد خدای برتر س وقت برق ورعد

ماذا تقول ج اقول سبحان من يسبح الرعد بحمده والملائكة من خيفته

چه چیز گوئی ج گویم پاک است آنکه پاکی او گفتند رعد بستایش او وفرشتگان از ترس او

سبحان من سبحت له س وعند الصواعق والرياح ماذا

پاک است آنکه تسبیح کرد ملائکه برای او س ووقت صاعقها و بادها چه چیز

يقال ج يقال اللهم لا تقتلنا بغضبك ولا تهلكنا

گفته شود ج گفته شود خدایا مکش مارا بخشم خود ومیران مارا

بعذابك وعافنا قبل ذلك س واذا عطس الانسان ما

بعذاب خود وعفو کن پیش آن س وهرگاه عطسه زند آدمی چه

يقول ج يقول الحمد لله رب العالمين على كل حال س والسامع ما يقول ج يقول

گوید ج گوید همه ستایش برای خدای پرورنده همه عالم بر هر حال س وشنونده چه گوید ج گوید

يرحمك الله تعالى فيرد العاطس يهدينا ويهديكم الله ويصلح بالكم ونحو ذلك

رحم کند ترا خدای برتر پس جواب دهد عطسه زن راه نماید مارا و راه نماید شمارا خدا و نیکو کند حال شما

س واذا اراد الانسان ان ينام كيف يرقد ج ينام على شقه الايمن

س وهرگاه قصد کند آدمی خوابیدن را چگونه خوابد ج خوابد بر پهلوی راست خود

مستقبل القبلة س وماذا يقول عند النوم ج يقول باسمك اللهم ربي وضعت جنبي

رو کنان قبله را س وچه چیز گوید وقت خواب ج گوید بنام تو خدایا پروردگار من نهادم پهلوی خود

وبك ارفعه س واذا نزع ثوبه ما يقول الانسان ج

وبمدد تو بردارمش تا آخر س وهرگاه برکشد جامه اش چگوید آدمی ج

بسم الله الذي لا اله الا هو س واذا خرج من الدار ما يقول

شروع میکنم بنام خدا ایکه نیست معبود مگر او س وهرگاه بیرون آید از خانه چه گوید

ج يقول بسم الله توكلت على الله تعالى

ج گوید شروع میکنم بنام خدا اعتماد کردم بر خدای برتر

لاحول ولا قوة الا بالله ربّ اعوذ بك من ان اَضِل او اُضَل او ازِل
نه زور است ونه توانائی مگر بمدد خدای پروردگار پناه میخواهم از اینکه گمراه شوم ویا گمراه کنم یا لغزم
او اُزَل او اَظلم او اُظلم او اَجهل او یُجهل علیّ س وماذا یقول المرء
یا لغزانم یا ستم کنم یا ستم کرده شوم یا نادانی کنم یا نادانی کرده شود برمن س وچه گوید آدمی
بعد الوتر ج یقول سبحان الملك القدوس ثلاث مرات س واذا کثرت
بعد وتر ج گوید پاک است پادشاه بسیار پاک است سه مراتب س وهرگاه زیاده شود
ذنوب الانسان مایقول من الادعیة ج یقول اللهم مغفرتك
گناهان آدمی چه گوید از دعاها ج گوید خدایا امرزشت
اوسع من ذنوبی ورحمتك ارجی عندی من عملی ثلاث مرات س واذا
کشاده تر است از گناهانم ورحمتت زیاده تر امید کرده شده است نزدم از عملم سه مراتب س وهرگاه
طنّت اذان الانسان مایقول ج ذکر الله من ذکرنی بخیر س واذا
بی حس شود گوش آدمی چه گوید ج یاد کند خدا کسی را که یاد کرد مرا به نیکوئی س وهرگاه
خدرت رجل الانسان مایقول ج ذکر احب الناس الیه س واذا رای فی
بیجان شود پای آدمی چه گوید ج یاد کند دوست ترین آدمی بسوی خویش س وهرگاه ببیند در
نومه ما یکره مایقول ج یا اخی یتفل عن یساره ثلاث مرات ویقول
خواب خود چیزی که بد میشود چه گوید ج ای برادرم بر کرد واز چپش سه بار وگوید
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ومن شر هذه الرؤیا ویتحول ولو علی
پناه میخواهم بخدا از شیطان سنگسار کرده واز بدی این خواب وبرگردد اگرچه بر
جنبه الاخر ولا یخبر بها احدا الا من یحب س واذا دخل السوق مایقول
پهلوی دیگر خویش وآگاه نکند بدان کسی را مگر اینکه دوست دارد س وهرگاه در آید بازار را چه گوید
وای رجل یقدمهما ج یقدم یساره فی الدخول والیمین فی الخروج
وکدام پایی است که پیش کند س ج پیش نهد پای چپ در در آمدن وراست را در برآمدن
ویقول اللهم انی اسئلك خیر هذا السوق وخیر ما فیه س یا اخی مایقول
وگوید خدایا هر آئینه من سوال میکنم از تو نیکوئی این بازار ونیکی آنچه درو است س ای برادرم چه گوید
من الادعیة قبل قیامه من کل مجلس ج یقول سبحانك اللهم
از دعاها پیش برخاستن از هر نشست ج گوید پاک هستی خدایا
وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك واتوب الیك
وبستایش خود گواهی میدهم اینکه هر آئینه نیست معبود مگر تو امرزش میخواهم از تو وتوبه میکنم بسویت
ویقول فی اول کل مجلس وآخره الصلوة علی النبی صلی الله علیه وسلم

وغفر الميتك س ما يقال للكافر بتعزية الكافر ج يقال في نار جهنم

وآمرزد براى مرده تو س چه گفته ميشود براى كافر بماتم پرسى ج گفته ميشود در آتش دوزخ

خالدين فيها ابدا س واذا اصابت الانسان مصيبة ج يقول انا لله وانا اليه

مدام باشند درو بى نهايت س و هرگاه رسد آدمى را مصيبتى ج گويد بدرستيكه ما براى خدائيم و البته بسوى او

راجعون س يا اخي كيف تمر نخل في هذه السنة هل هو صالح ام لا ج نعم

بازگردنده ايم س اى برادرم چگونه گشت خرما در اين سال آيا او بهست يا نه ج بلى آن

صالح احسن من كل سنة س وكيف تمر نخلك في هذه السنة ثمر كلها ام بعضها ج

بهست خوبتر از هر سال س چگونه است خرماى درخت خرمايت در اين سال ميوه آورد تمام آن يا بعض آن ج

لا بل ثمر كله حتى اولاده لاني اخرجت زكوته في العام الماضي وهذا من بركاتها

نى بلكه ميوه دار همه آن تا بچگانش براى آنكه من برآوردم صدقه آن در سال گذشته و اين از بركتهاى او است

س يا ولدي استقني ماء من الجرة يكون باردا ج يا سيدي في الجرة شيء س

اسقني من البئر الجديدة ج ماء سخن س اسقني من الجرة الكبيرة ج من العتيقة ام

من الجديدة س يا اخي من الحديقة ج يا مولانا على العين س يا سيدي اقطع لي

عذقا من النخل ج من الحمراء ام من الصفراء بل من الغبراء س يا حبيبي لم لا

تاكل البطيخ والبطيخ ج لاني ما علمت كيف كان النبي صلى الله عليه وسلم يأكله لاني

متابعة في جميع احواله كالامام مالك ما اكله لاجل ذلك س يا اخي لم تكثر النظر الى

الارض دائما في الصلوة وغيرها ج لاني اذكر اني عائد اليها كما خلقت منها س يا صاحبي

لم تشرب من الماء الحار ولا تشرب من الماء البارد ج لاني اخاف نفسي في كل

شيء س يا خادمي اذهب الى السوق واسأل عن احوال الملك ما يقول الناس فيه ج

اليوم ذهبت سائلا عن احواله واطواره فوجدت الكل يشكون منه وما احواله تغير من صفته

س البارحة لما خرجت بامري لاجل التجسس في البلاد هل رأيت احدًا

س دیشب هرگاه بیرون آمدی بحکم من برای تلاش در شهر آیا دیدی هیچ کسی را

يشكو من احد منا ج يا سيدي لما خرجت بامرك ودرت في جميع البلاد

که شکوه میکند از کسی از ما ج ای سردار من هرگاه بیرون آمدم بحکم تو گشتم در همه شهر

ووقفت على مجامع الناس فلم اجد احدًا يشكو من احد بل كانوا يدعون

و ایستادم بر مجمعهای آدمیان پس نیافتم کسی را که شکایت میکند از کسی بلکه دعا میکردند

للسلطان وللحكام والشرط بالنصر والظفر وطول البقاء س يا اخي ان رأيت في

برای سلطان و برای حاکمان و سرهنگان به یاری دادن و فتح و درازی بقا س ای برادرم اگر دیدی در من

عيبا فاخبرني حتى لا افعله ثانيا ج نعم يا سيدي ما فيك عيب ولكنك تكثر

عیبی پس آگاه کن مرا تا آن نکنمش بار دیگر ج بلی ای سردار من نیست در تو عیبی و لیکن تو زیاده گویی

والاكل والنوم لان النبي صلى الله عليه وسلم قال المؤمن مرآة المؤمن س يا

و بسیار خوار و زیاده خوابنده برای آنکه هر آئینه نبی صلی الله علیه وسلم فرمود که مؤمن آئینه دیگر ایمان دار است س ای

ولدي لم لا توقظني البارحة لصلوة التهجد ج لاني سمعتك تقول

فرزند من چرا بیدار نکردی مرا در شب برای نماز تهجد ج برای آنکه هر آئینه من شنیدم ترا که قیام خواهید

س يا ولدي لم خرجت من المسجد ج لاني قد صليت فيه س يا اخي اذا دخلت

س ای فرزند من چرا بیرون آمدی از مسجد ج زیرا که هر آئینه من نماز ادا کردم در وی س ای برادرم هرگاه

المسجد او كل مكان شريف قدم يمينك في الدخول وقدم يسارك

مسجد را یا هر جای بزرگ را پیش کن پای راست در درآمدن و پیش کن پای چپ

في الخروج ولم ذلك ج لانه سنة س يا سيدي اقنع بالقليل يا بني الكثير

در برآمدن و چرا است آن ج برای آنکه هر آئینه این سنت است س ای سردار من قناعت کن با اندک ای بسیار

ولم ذلك ج لان من طمع جاع س يا اخي لا تكثر التردد الينا ولاي

و چرا است آن ج زیرا که البته طمع کرد گرسنه شد س ای برادرم زیاده مکن آمد و رفت سوی ما و برای چه

شيء ج لانا نخاف من شرك س يا مولانا اكثر المجي الينا ولم

چیز ج برای آنکه البته ما می ترسیم از بدی تو س ای صاحب ما زیاده کن آمدن سوی ما و چرا

ذلك ج لانا نفرح بك لصلاحيتك ومحبتك للناس س يا ولدي اذهب

آن ج زیرا که البته ما شاد می شویم بتو بسبب نیکیت و محبت برای مردم س فرزند من برو

الى الشيخ الفلاني وسلم عليه وقل له يدعو لي ج على الراس والعين ولكن ارسل معي

سوی بزرگ فلان و سلام رسان از من و بگو او را دعا کند برای من ج بسر و چشم ولیکن فرست همراه من

شيئا على طريق الهدية س ولم ذلك ج لان النبي صلى الله عليه وسلم قال تهادوا تحابوا

بن شاه جهان ابن اكبر س وكيف احوال السلطان مع امرائه ج
پسر شاه جهان پسر اکبر س و چگونه است حالات شاه همراه امیران شاه ج

يا سيدي الامر في مقام الحيرة السلطان يقول ليلا وهم يقولون
ای سردار من کار در جای حیرت است بادشاه میگوید شب و آنها گویند

نهارا س وكيف طوره مع رعيته ج اما طوره معهم فهو قليل الرحمة في
روز س و چگونه است طور او همراه رعیت ج لیکن طور او همراه او شان پس او کم رحم است

حقهم اصلحه الله تعالى س يا سيدي السلطان لم لا ينظر الى سيرة ابائه
در باب ایشان نیک کند او را الله تعالی س ای سردار من سلطان چرا نمی بیند سوی خوی پدران خود

واجداده واحوال الملوك السابقة ج يا مولاي هو جاهل ما
و پیران پدر خود و حالات بادشاهان پیشینه ج ای مالک من او خود نادان است

لا يسمع كلام احد ابدا وهو يحب الدنيا وحبها راس كل خطيئة س يا
نمی شنود از کسی سخن گاهی و او دوست دارد دنیا را و دوستی آن اصل هر خطا است س ای

اخي انت من اي شيء خلقت ج خلقت من العناصر الاربعة وهي
برادرم تو از کدام چیز آفریده شدی ج آفریده شدم از عناصر چهارگانه و آن

الماء والطين والنار والهواء س يا اخي عنصر الهواء غالب عليك وما
آب و خاک و آتش و هوا است س ای برادر من عنصر باد غالب است بر تو وچه

وجه الغلبة ج وجهها محبتك الاسفار س يا اخي وعنصر النار على
سبب غلبه است ج سببش دوستی تست سفرها را س ای برادرم و عنصر آتش بر فلان

فلان س وما وجه الغلبة ج وجهها حدة الطبع س يا ولدي اراي عنصر
فلان س و چه سبب غلبه است ج آن تیزی طبیعت است س ای پسر من میبینم عنصر

الطين في كل الاحوال غالب علي س وما السبب في ذلك ج يا والدي ذلك من
خاک در هر حال غالب است بر من س و چه سبب در آن است ج ای پدر من آن از

قساوة القلب وكثرة الاكل والنوم وقلة المبالاة في كل الاحوال س يا والدي
سختی دل و بسیاری خوردن و خوابیدن و کم باک و اندیشه داشتن در هر حالات س ای پدرم

ما معنى قول العرب في الامثال بل في الحديث جاء خير الامور اوسطها
چیست معنی کلام عرب در مثلها بلکه در حدیث آمد نیکوترین کارها میانه است

ج معناها الاعتدال في جميع الحالات حتى في الاكل والشرب والكلام و
ج معنی آن برابر داشتن در همه حالها تا آنکه در خوردن و نوشیدن و سخن گفتن

غير ذلك س يا شيخي ما علامة الشقاوة ج علامتها مخالفة الشريعة في كل
… آن س ای بزرگ من چه نشان بدبختی است ج نشان آن خلاف کردن شریعت [illegible] در [illegible]

الاحوال س یا سیدی وما علامة السعادة ج علامتها متابعة النبی صلی الله
حالها س ای سردار من و چه نشان نیکبختی است ج نشان آن پیروی نبی صلی الله علیه وسلم

علیه وسلم فی کل الاحوال س یا مولانا لم لا تعتقنی من النار ج یا عبدی
در هر حالات س ای مالک ما چرا آزاد نکنی مرا از آتش ج ای بنده من

ان اطعتنی فی کل الامور البتة ان شئت اعتقك منها س یا سیدی لم
اگر فرمانبرداری من در هر کارها مقرر اگر خواهم آزاد کنم ترا از آن س ای سردار من چرا

لا تستجیب دعائی لانی ادعوك لیلا ونهارا ج یا عبدی لانك
قبول نمی کنی دعایم زیرا که هر آئینه ترا میخوانم شب و روز ج ای بنده من برای آنکه هر آئینه

تدعونی بقلب غافل س یا سیدی لم خلقت الجنة ج خلقها الله تعالی لاهل
تو میخوانی مرا بدل بی خبر س ای سردار من چرا آفریده شد بهشت ج آفرید شو خدای بزرگ برای اهل

طاعته من عباده س یا سیدی لم خلقت النار ج وجدها الله تعالی لاهل المخالفة و
عبادت خود از بندگان خود س ای سردار من و چرا آفریده شد دوزخ ج پیدا کرد شو خدای برتر برای اهل نافرمانی و

العصیان س یا سیدی وهل تحصل رؤیة الله تعالی فی الجنة لاحد من المؤمنین
نافرمانی خود س ای مالک من و آیا حاصل شود دیدار خدای برتر در بهشت کسی را از ایمانداران

ام لا ج نعم تحصل کما قال الله تعالی وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة س یا مولانا وهل
یا نه ج بلی حاصل خواهد شد چنانکه فرموده خدای برتر بسیار رویها آن روز تازه باشند سوی پروردگار خود بینند

تحصل رؤیة الحق للکفار یوم القیمة ام لا ج لا یا اخی لقوله تعالی کلا انهم عن ربهم یومئذ
حاصل خواهد دیدار حق برای کافران روز قیامت یا نه ج نه ای برادر من برای فرموده حق نه چنین است هر آئینه ایشان از پروردگار خود آن روز

لمحجوبون س یا شیخی وهل یغفر الله تعالی الکفار یوم القیمة ام لا ج یا ولدی لا لقوله
پرده کرده شوند س ای بزرگ من برتر آیا بخشد خدای برتر برای کافران روز قیامت یا نه ج ای فرزند من برای فرموده

ان الله لا یغفر ان یشرك به ویغفر ما دون ذلك لمن یشاء س وهل یغفر الله
هر آئینه خدا نه بخشد این که شریک با او کرده شود و بخشد فرود تر از آن برای هر که خواهد س و آیا بخشد خدا

لاحد من المؤمنین ام لا ج نعم یغفر لمن شاء ما شاء وکیف شاء س ولو قال لك
برای کسی از مومنان یا نه ج بلی بخشد هر که خواهد و هر گونه که خواهد س و اگر گوید برای تو

قائل لم خلق الله الخلق فما تقول ج اقول له خلق الخلق لتعرف فاذا عرف
گوینده چرا آفرید خلق را چه گوئی ج گویم او را آفرید مخلوق تا شناخته شود پس هرگاه شناخته شد

عبد س یا ولدی اللیل افضل من النهار ام النهار افضل ج یا مولانا
پرستیده س ای فرزند من شب بهتر است از روز یا روز بهتر ج ای مالک ما

اللیل افضل من النهار س یا مولانا ما علامة القیمة ج یا حبیبی علامتها کثیرة
شب بهتر است از روز س ای مالک ما چه نشان قیامت است ج ای دوست من نشان آن

موجودة وأكبرها ظهور الامام المهدي والدجال وطلوع الشمس من مغربها
موجود است وكلان آن پيدا شدن امام مهدي و دجال است و برآمدن آفتاب از جاي مغربها

آخر الزمان س يا سيدي واي شيء يكون قبل الدجال ج يكون قبل ذلك
فرو فلتن ان در آخر زمان س كه اي سردار من وكدام چيز خواهد شد پيش دجال ج خواهد شد پيش از آن

ظهور المهدي س وما اسمه ج اسمه محمد بن عبد الله س وفي اي بلد يكون ظهوره
پيدا شدن امام مهدي س وچه نام است ج نامش محمد پسر عبد الله س و در كدام شهر خواهد شد ظهور

ج يكون بالمدينة المنورة س وفي ايام المهدي من ينزل من السماء ج
ج خواهد شد در مدينه روشن س و در روزهاي امام مهدي كه فرود آيد از آسمان ج

ينزل عيسى بن مريم من السماء الرابعة على المنارة البيضاء بدمشق
فرود آيد عيسى على نبينا وعليه السلام پسر حضرت مريم از آسمان چهارم بر مناره سفيد در دمشق

س يا سيدي كيف تكون احوال الناس في ايام امام المهدي ج يكون على احسن
س اي سردار من چگونه خواهد بود حالهاي آدمي در زمان امام مهدي ج خواهند بود در بهترين حالات

الاحوال من العدل والانصاف والرخاء حتى ان الشاة ترعى مع الذئب في
از عدل و انصاف و ارزاني تا آنكه بز خواهد چريد همراه گرگ در

مكان واحد ويقسم خزائن الارض بين الناس حتى لا يبقى في زمانه فقير واحد
جاي واحد و بخشش كرده شود گنجهاي زمين ميان آدمي تا آنكه باقي نماند در روزگارش يك محتاج

فصل في ذكر اسماء بعض الاعضاء وغيرها رأس وجه جبهة عين د
فصل در ذكر نامهاي بعض بدنهاي آن سر رو پيشاني چشم پهلو

حاجب موق قصبة الانف منخران اذن صماخ سمع
ابرو گوشه چشم استخوان بيني دو سوراخ بيني گوش سوراخ گوش گوش

مسمع الشفة العليا الشفة السفلى خد شارب سبال عنفقة لحية
گوش لب بالا لب زيرين رخساره بروت بروت گوشه دهن ريش

عارض ذقن فم لسان لهاة حنجرة حلقوم اسنان
رخساره زنخدان دهان زبان گوشت پاره نزد حلق فرو هشته ناي دندانها

مطاحن يد ساعد ذراع مرفق اصابع انامل اظفار راحة
دندانهاي بزرگ دست رسن دست بازو و دست آرنج انگشتان سر انگشتان ناخنها كف

كف رسغ ذكر حشفة خصيتين رجل عقب كعب فخذ ركبة عجز
كف بند دست كير سر كير پاي پاشنه شتالنگ ران زانو سرين

اخمص الرجل* خاصرة بطن سرة* صدر ضلع ابط ظهر فقرة ابهام
کف پای تهی گاه شکم ناف سینه استخوان پهلو بغل پشت مهره پشت نر

سبابه الوسطی البنصر الخنصر دبر عانه عظم قلب کبد فؤاد کلوة امعاء
انگشت شهادت انگشت میانه انگشت کوچک انگشت ساوی ساز کون بدن زیر ناف استخوان دل جگر دل گرده روده ها

اماصیه کرش مرئ اضلع شعرة ریشه وبر بیضه فرخ جناح فصل فی
روده ها سکنه و گرده [illegible] پهلوها مو پر پشم شتر تخم مرغ جوزه بازوی مرغ فصل در

ذکر اسماء بعض الحیوانات اسد ذئب فهد نمر دب کلب خنزیر
ذکر نامهای بعض جانداران شیر گرگ یوز پلنگ خرس سگ خوک گراز

سرطان حیة عشاح ظبی ضبع ضب ثعلب یربوع فنك سمور غراب
خرچنگ مار [illegible] آهو کفتار سوسمار روباه موش دشتی پسینه جانوری است زاغ

زرع میمون رباح قرد جاموش بقر حمار جحش غزال معز ضان
سرخ بوزینه بوزنه بوزنه گاومیش گاو خر [illegible] آهو بره بز میش

شاة تیس ابل جمل ناقه خف فرس حصان خیل حافر فیل
بز بز نر کوهی شتر شتر نر شتر ماده شتر اسب اسب نر گله اسب سم ستور پیل

ذنب جراد ذرة دراج بلبل عندلیب حمام عصفور حدأة
دم ملخ مورچه مرغ مانند تدرو هزاردستان بلبل کبوتر گنجشک غلیواژ

صقر بازی سلحفاة سمك فار و علق صعو خفاش ففغا حرباء
[illegible] باز کشف سنگ پشت ماهی موش [illegible] شب پر خارپشت آفتاب پرست

ضفدع بق ارنب هرة ضیون ام حنظل قمل قراد العقعق
غوک پشه خرگوش گربه گربه نر سپش کنه زاغ دشتی

الغداف الکبیرکی بط صعوة زرزور بعوض ذر ذر جعل
زاغ سیاه کلنگ بط مولا مرغ مانند گنجشک نوع از مرغان پشه کرم سرگین

خنفساء عنکبوت زنبور فراش ذباب دجاجة دیك
گنده بوی جانوری مشهور شهور کرم پیله مگس ماکیان مرغ

نعامه بقر الوحش حمار الوحش نسناس اوز الغانه مغا
شترمرغ گاو دشتی گورخر دیو مردم بط و مرغ آبی طوطی

طاوس القنبرة وطواط الورشان علق دود القز فصل فی
طاوس [illegible] پرستو [illegible] زلو کرم ابریشم فصل در

ذکر الاسماء بعض الماکولات وغیرها قند نفل قرنفل هیل
ذکر نامهای بعض خوشبوهای و غیره [illegible]

جوز الطیب بسباس کمون کزبره ثمار فلفل هرد زعفران

دارچینی سنبل مصطکی السعد نیلوفر بنفسج نرجس ضمیران

یاسمین صندل غالیه آفیون معجون خل لبن لیار و مصل سقن

زیت لحم سمین ضعیف جزیل دقیق شحم عظم مخ جلاد

ذیل یقطین قلقاس سنجر جعفر بقت خرخر حلیم صداح بقل

فجل نعنع قطف کراث بصل ثوم زنجبیل ریحان فاغیه

ورد قصب سکر احمر سکر ابیض ذرة احمر ذرة ابیض بر ورس

عنبر عود اجاص مرزنجوش خطمی ذرة حمص فوفل باقلا

لوبیا ماش منساد دخن شعیر قرص نخالة عجین نقعا خبز

عدس صحیح ماء الورد حیا پارسی حل حنظل غاسول ترمس لعزیش

جلبان علس سک لوز جوز رمان خوخ سفرجل تفاح بطیخ

خیار قثا تمر مار آس نواء نقیر قطمیر خشیف سنخل نخل

بسر قرش نارجیل کطر جوز زیتون نارنج لیمون عنب تین فستق

مکثری اترج شیح فیصوم شقایق عصفر حناء کتان غسل فصل

فی ذکر اسماء بعض المستبان من الاسلحة و غیرها

در ذکر نامهای بعض چیزها از اسلحها وسوای آن

سیف رمح عصا حربة تابع جنبة منشار سکین شفرة مقص

مخذم مجزة نصاب قراب موسی مسن مقلمة قلم لجام حلقة

زبرة فرند حرق مسمار قفل سلسلة نخرة زجاجة معول فاس

منقب قدوم مقشط منقاط کلابة منقاش جرس سماعة منفاخ

مفتاح رحی طاحونة دشنة میرة قدرة قصبة برین

حوبة بوری تنباک تمثال نتن نخاس مقیص مقراض نار

خطب فحم رماد جمر شرار قصب حشیش علف برمة مقدحة قدح جفنة

صحفة طاس طست ابریق لقمة الخبز عصارة قدح بساط طبق

طاس غربال منخل منخنة مسرجة فتیلة مجمر فروجة میزان

موازین اوزان طیب عود شمع قطن ستارة وسادة عطب بطة غزل

سراج قندیل طریق سبیل بریة قفار بادیة اعراب عرب عجم حضری

بادی وادی کعب فجاج بنفاذ بسل حار بارد معتدل یابس رطب

اخضر احمر ابیض اسود اصفر ازرق اغبر حسال حامض

جلوس لقمة جرعة رضعة علقة منی مذی ودی ضرطة ابرة

مخیط مسلة خاتم حرز جسن مدة محبرة دواة قلم مداد حکم

بیاض قرطاس مسطر سطر محفظه صمغ ملعقه عروه

سفیدی کاغذ چیزیکه سطر ... ایضا ... کوز معروف کفچه ...

انبوبه ... ربعه ذن قربه غرب دلو بحر غدیر

نهر عین ارض جبل شمس قمر نجم سحاب صواعق جواب حوض

جوی چشمه زمین کوه خورشید ماه ستاره ابر آتش که از آسمان افتد ...

برکه میزاب مرعی شجر غصن عرق جذر ورق سما دیم سیل

حوض آب ... چراگاه درخت شاخ ... بیخ ... ابر و باران ...

عکبر عبیه خبره فصره سطر برد طل ریاح ریح مدینه مصر قریه

عروش حانوت مخزن بیت قصر ایوان حجره مصطبه اصطبل صحن

سقفهای خانه دکان خانه ... جای اسب طویله ...

حایط جدار سور تحت جبال دمال سقف اقبال جبال سفره الواح

دیوار دیوار ... کوهها ... آسمان ...

سفن سفینه دسی زورق مرکب سبوق کوز الماء مشط

کشتی ... جهاز و سواری سبوی آب ...

خلال برنوص سیاریه اصطوانه باب عتبه دوار رذی

چوب دندان ستون ... استادن ... بسیار دور کننده

خوخه مکنسه کناس حکیب حلے بیت الخلاء مستراح سیاحی ...

دریچه بزرگ جاروب جاروب کش ...

غائط خرء زرق روث ضبع خلقه ریح رفاخر ریح منتن

ریح طیب قمیص درعه جبه رتبه کوفیه طاقیه حزام

سرج فرجیه قلنسوه قلس زرار سربال لحاف سروال مئزر خمار

... تاج کلاه ...

نقبه برقع صرار خاتم فضه قرط عمامه مرنه حرمه

... انگشتری سیم ...

فصل فی ذکر اسماء بعض الجواهر وغیرها

فصل در ذکر ... بعض جواهر

لؤلؤ زبرنج اثمد مدر آجر خزف رخام برام كران فيروزج

مروارید کوکرد سرمه سیاه کلوخ و گل خشت پخته سفال و خرمهره سنگ نرم سنگ سیاه پیروزه

ياقوت مرجان عقيق زمرد زبرجد بلور يشم ذهب فضة

یاقوت ایضا مروارید سنگی سرخ سنگی سبز قسمی از زمرد ایضا زر سیم

نحاس صفر حديد رصاص اسرب زيبق نورة جص

مس زردی آهن ارزیر ایضا سیماب آهک گچ

كبريت سرير سلقة حصير طنفسة فراش جونة ربيع خريف

کوکرد تخت بوریا بهار خزان

شتا صيف خلف امام يمين يسار فوق تحت نعل خد

زمستان گرما پس پیش راست چپ بالا زیر

ستر قيقاب حبل ... ضدع خرق طين قرد مزمار

طبل قوس رباب كوبة طار وتر شفع تقبر صوت سوط صباح

نقاره تازیانه بگاه

مسا رواح غدو اصيل آصال سحر ساحر صبي شباب

شام ... جادو جادوگر کودکی جوانی

كهولة شيوخ صبح ظهر عصر سنة شهر اسبوع يوم الجمعة

... پیری ... هنگام زوال ... سال ماه هفته روز جمعه

يوم السبت يوم الاحد يوم الاثنين يوم الثلثا يوم الاربعا يوم

روز شنبه روز یکشنبه روز دوشنبه روز سه شنبه روز چهارشنبه روز

الخميس محرم صفر ربيع الاول ربيع الآخر جمادى الاولى

پنجشنبه محرم صفر ربیع اول ربیع آخر

جمادى الاخرى رجب شعبان رمضان شوال ذى قعدة ذى الحجة

فصل في ذكر ارباب الحرف المتعارفة معلم متعلم عطار طبيب

فصل در ذکر صاحبان پیشه‌های مشهوره استاد شاگرد خوشبوی فروش

منجم رمال شاعر ساحر واعظ كاتب مجلد حلاج صقال سقا

حجام مزين غسال صابغ ذابح فخار حداد زراع دباغ

وثمانين اربعة وثمانين خمسة وثمانين ستة وثمانين سبعة
بشتاد وچهار هشتاد وپنج وهشتاد وشش وهشتاد وهفت

وثمانين ثمانية وثمانين تسعة وثمانين وتسعين احد وتسعين
وهشتاد وهشت وهشتاد ونه ونود نود ویک

اثنين وتسعين ثلثة وتسعين اربعة وتسعين خمسة وتسعين ستة
نود ودو نود وسه نود وچهار نود وپنج نود وشش

وتسعين سبعة وتسعين ثمانية وتسعين تسعة وتسعين مائة فصل في
نود وهفت نود وهشت نود ونه صد فصل در

ذكر بعض الفوائد العلمية الدينية الاعتقادية س
ذکر بعض فائده علم دینی اعتقادی سین

يا سيدي ما معنى الاسلام ج معنى الاسلام اقرار باللسان وعمل بالاركان والايمان
ای سردار من چه معنی اسلام است ج معنی اسلام اقرار کردن بزبان وعمل کردن بدست و پاو غیره و ایمان

تصديق بالقلب س يا مولانا السعيد من يقال والشقي لمن يقال ج
گرویدن بدل سین ای صاحب ما نیک بخت کرا گفته شود و بدبخت کرا گفته شود ج

السعيد من يموت على الاسلام والشقي من يموت على الكفر و
نیک بخت آنکه میرد بر اسلام و بدبخت آنکه میرد بر کفر و

الطاعات والمعاصي امارات على ذلك س يا حبيبي ما معنى النشر
طاعتها وگناهان نشانهاست بران سین ای دوست من چه معنی نشر

والبعث والحشر ج معنى البعث والنشر واحد وهو الخروج من
وبعث وحشر است ج معنی بعث ونشر یک است وان بر آمدن از

القبور والحشر سوق الناس للحساب س يا سيدي الاولياء من هم ج الاولياء
قبرها وحشر راندن آدمی برای حساب سین ای سردار من اولیا کیستند آنها ج اولیا

هم العلماء س يا مولانا اي شيء قال النبي صلى الله عليه وسلم في حق العلماء ج
آنها عالمان اند سین ای سردار من چه فرمود نبی صلی الله علیه وسلم درحق عالمان ج

قال النبي صلى الله عليه وسلم في حقهم العلماء ورثة
فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم در شان آنها عالمان وارثان

الانبياء وقال النبي صلى الله عليه وسلم من اراد
پیغمبران اند و فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم هر که قصد کرد

النظر الى مجالس الانبياء فلينظر الى مجالس العلماء وقال
نظر کند سوی مجلسهای پیغمبران پس ببیند سوی مجلسهای عالمان و فرمود

النبي صلى الله عليه وسلم من زار عالما فكانما زارني ومن صافح عالما

نبی صلی الله علیه وسلم هرکه زیارت کرد عالمی را پس گویا زیارت کرد مرا و دست گرفت عالمی

فكانما صافحني وقال النبي صلى الله عليه وسلم النظر الى وجه العالم عبادة

را گو پس گویا دستم گرفت و فرمود نبی صلی الله علیه وسلم نگاه کردن جانب سوی عالم عبادت

والنظر الى الكعبة عبادة والنظر الى المصحف عبادة والجلوس بين

و دیدن سوی کعبه عبادت است و دیدن سوی قرآن عبادت است و نشستن پیش عالم

يدي العالم عبادة والاكل معه عبادة وقال النبي صلى الله عليه وسلم

عبادت است و خوردن همراه او عبادت است و فرمود صلی الله علیه وسلم

من خدم عالما سبعة ايام فقد خدم الله سبعة الف سنة واعطاه الله ثواب

هرکه خدمت کرد عالمی هفت روز پس البته خدمت کرد خدا را هفت هزار سال و دهد او را مرتبه

الف شهيد وقال النبي صلى الله عليه وسلم ما من مؤمن يحزن

هزار شهید و فرمود نبی صلی الله علیه وسلم نیست ایمان داری که رنج

بموت عالم الا اعطاه الله ثواب الف عالم وشهيد وقال صلى

مردن عالمی مگر آنکه دهدش خدا ثواب هزار عالم و شهید و فرمود صلی

الله عليه وسلم يوم واحد مع العالم الذي يعلم الناس افضل

الله علیه وسلم یک روز همراه عالم آنکه علم می آموزد آدمی را بهتر است

عند الله واعظم من عبادة مائة سنة وقال النبي صلى الله عليه وسلم

نزد خدا و بزرگ تر است از عبادت صد سال و فرمود صلی الله علیه وسلم

تعلم بابا من العلم ليعلم الناس يعطى ثواب سبعين صديقا وقال ابن المبارك عجبت

هرکه آموخت بابی از علم تا علم دهد آدمی را داده میشود ثواب صدیق گفت ابن مبارک عجب کردم

لمن لم يطلب العلم كيف تدعوه نفسه الى مكرمة فصل في ذكر فوائد غزيرة

برای کسی که نجست علم را چگونه میگذارد نفس او برای بزرگی علم فصل در بیان فائده های بسیار

صحف الكتب السماوية التي انزلت على الانبياء كم عددها ج انزلت مائة واربعة

پس کتابهای آسمانی آنکه فرود آورده شد بر پیغمبران چند است شمار آن ج فرود آورده شد یکصد و چهار صحیفه

شيث ستون وصحف ابراهيم ثلثون وصحف موسى قبل التورية عشر والتورية

بشیث شصت و صحیفهای ابراهیم سی و صحف موسی قبل التوریة ده و توریة

والانجيل والزبور والفرقان س بای سبيل منه انزل القرآن على النبي

و انجیل و زبور و فرقان س ای بر کدام طریق نازل کرده شد قرآن بر نبی

صلى الله عليه وسلم ج انزل عليه في رمضان ليلة القدر بسبع و

صلی الله علیه وسلم ج نازل کرده شد بروز رمضان شب قدر در بیست هفتم و

وعشرين منه وانزل من اللوح المحفوظ جملةً واحدةً الى سماء الدنيا في بيت
بیست و هفتم ازان و نازل کرده شد از لوح محفوظ همه یکبارگی سوی آسمان دنیا در بیت
العزة وانزل على النبي صلى الله عليه وسلم منجماً بحسب الوقايع في نيف وعشرين
العزت و فرود آورده شد بر نبی صلی الله علیه وسلم پاره پاره موافق حالها در چند و بیست
سنة س يا مولانا ومتى انزلت صحف ابراهيم ج انزلت اول ليلة من
سال س ای مالک و کی فرود آورده شد صحیفهای ابراهیم ج نازل کرده شد نخستین شب از
رمضان والتورية لست من رمضان والانجيل لثلاث وعشرين
رمضان و توریت برای ششم از رمضان و انجیل برای بیست و سوم
من رمضان والزبور لثمان عشر من رمضان والاولى عدم الحصر في
از رمضان و زبور برای هجدهم از رمضان و بهتر است نه کردن در
كتب السماوية س يا شيخنا ومعنى هذه الكتب كلها في اي
کتابهای آسمانی س ای بزرگ ما و معنی این کتابها همه در کدام
شيء ج معانيها كلها في القران ومعاني القران في الفاتحة ومعاني الفاتحة في
چیز است ج معنیهای آن همه در قرآن هست و معنیهای قرآن در سوره فاتحه است و معنیهای سوره فاتحه در
البسملة ومعاني البسملة في بائها ومعاني الباء في النقطة ومعنى ذلك
بسم الله الرحمن الرحيم و معنیهای بسم الله در بای آن هست و معنیهای باء در نقطه است و معنی آن اینکه
ان ذاته تعالى نقطة الوجود المشتمل منها كل موجود س واي شيء
براستی ذات او تعالی نقطه آن هستی است که در گیرنده است از آن هر موجود س و کدام چیز
انزل على النبي صلى الله عليه وسلم اولا من القران ج انزل عليه اولا اقرا باسم
فرود آورده شد بر نبی صلی الله علیه وسلم نخستین از قرآن ج نازل کرده شد بر او نخستین سوره اقرا باسم
ربك الذي خلق س واي شيء انزل آخرا ج انزل عليه اليوم اكملت
ربک الذی خلق س و کدام چیز نازل کرده شد آخر ج نازل کرده شد بر او الیوم امروز کامل
لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم
کرده شد برای شما دین شما و تمام کردم بر شما نعمت خودم و پسند کردم برای شما
الاسلام دينا س يا سيدي وكم عدد سور القران العظيم
اسلام را دین س ای سردار من و چند است شمار سورتهای قرآن بزرگ
ج عددها مائة واربع عشر سورة س وكم عدد كلمات القران
ج شمار آن یکصد و چهارده سوره است س و چند است شمار کلمات قرآن ج
عددها سبعون الفا واربعمائة وستون وثلثون كلمة س وكم عدد آيات القران ج عدد
شمار آن هفتاد هزار و چهارصد و شصت و سه لفظ س و چند است شمار آیات قرآن ج عدد

جلاله لاتها الفان وست مائة واربع وتسعون جلاله س يا مولانا
آیاتش دو هزار و ششش صد و نود چهار است آیة هست س ای مالک ما

وكم عدد حروف القرآن المجيد ج عددها ثلثمائة الف وعشرين الفا ومايتان
وچندست شمار حرفهای قرآن بزرگ ج شمار سه لک و بست هزار و دو صد و بست

واحد وعشرين حرفا س يا سيدي وكم عدد نقط القرآن ج عددها مائتي الف و
و یک حرف است س ای سردار من وچند هست شمار نقطهای قرآن ج شمار آن یک لک و

خمسون الفا واحد وثمانون نقطة س وكم كان مدة نزول القرآن ج يا
پنجاه هزار و هشتاد و یک نقطه است س وچند بود درازی زمان فرو آمدن قرآن ج

اخي نزل القرآن كله الى سماء الدنيا مرة واحدة من اللوح المحفوظ ونجما من
برادر من نازل شد قرآن تمامش سوی آسمان دنیا بیکبار واحد از لوح محفوظ و پاره پاره از

السماء في مدة عشرين سنة منها ثمان سنين بعد فترة الوحي وبالمدينة اثنا عشرة سنة
آسمان در مدت بیست سال در ان هشت سالهای پس کم شدن وحی و در مدینه دوازده سال

فصل في ذكر افضلية الانبياء والاصحاب س يا سيدي من افضل الخلق ج
فصل در ذکر بزرگ تر بودن پیغمبران و اصحاب س ای سردار من کیست بهترین مخلوق ج

افضلهم نبينا محمد صلى الله عليه وسلم س ومن افضل الملائكة ج افضلهم
بزرگ ترین آنها نبی ما محمد صلی الله علیه وآله وسلم هست س وکیست بزرگ ترین فرشتها ج بزرگ ترین

جبرئيل واسرافيل وعزرائيل س ثم من افضل الانبياء بعد
جبرئیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل است س باز از آن کیست بهترین پیغمبران بعد نبی محمد صلی

النبي محمد صلى الله عليه وسلم ج اولو العزم ابراهيم ثم موسى ثم
الله علیه وآله واصحابه وسلم ج صاحب حوصله ابراهیم ع پس از آن موسی ع پس

عيسى ثم نوح ثم بقية الانبياء س ومن افضل الصحابة رضي الله
از ان عیسی پس از آن نوح ع پس از آن جمله پیغمبران س وکیست بزرگ ترین یاران پیغمبران رضی شود الله

تعالى عنهم اجمعين ج افضلهم ابو بكر ثم عمر ثم عثمان ثم علي ثم
برتر از ایشان همه ج بزرگ ترین آنها ابوبکر پس از آن عمر پس از آن عثمان پس از آن علی پس از آن

بقية العشرة المبشرة بالجنة س ومن افضل التابعين ج افضلهم اويس
باقی ده خوشخبری داده شده به بهشت س وکیست بزرگ ترین تابعین ج بهترین آنها اویس

القرني اليمني س يا سيدي وكم عدد الانبياء ج عددهم مائة الف واربعة وعشرون
قرنی باشنده یمن است س ای سردار من وچند هست شمار پیغمبران ج شمار آنها صد هزار و بست و چهار

س يا سيدي وكم عدد المرسلين منهم ج عددهم ثلثمائة وثلاثة عشر وفي رواية
س ای سردار من وچند است شمار رسولان پیغمبران ج شمار آنها سه صد و سیزده و در روایتی

بین بصرة وصنعا وطوله کذالك او دون ذلك وهو قبل دخول الجنة وعليه كيزان

درمیان بصره و صنعا است و درازی آن مثل آن یا کم از آن و آن پیش در آمدن بهشت و بر و آبخوره ها اند

اکثر من نجوم السماء س فمن ذا یشرب منه ج یشرب منه من اطاع الله ورسوله

بیشتر از ستاره های آسمان س و کیست آن که نوشد از و ج نوشد از و هر که فرمان برد خدا و رسول او را

واحب آله واصحابه رض ولكل الانبياء احواض كذلك وورد في الحديث الشريف س فما

و دوست دارد آل او را و اصحاب او رضی و برای پیغمبران حوضها اند مثل آن و وارد شده در حدیث بزرگ س پس

الصراط ما هو ج یا ولدی الصراط جسر ممدود علی متن جهنم یرده الاولون والاخرون

صراط چیز است ج ای فرزند من صراط پل است کشیده بر پشت جهنم آیند بر وی پیشینیان و پسینان

وهو ادق من الشعرة واحد من السيف س فهل تمكن رؤية الله في الجنة

و آن باریک تر است از موی و تیز تر است از شمشیر س و آیا تواند شد دیدن خدا در بهشت

ج نعم تحصل الرؤية للمسلمين بلا جهة لقوله تعالى وجوه يومئذ ناضرة الى ربها

ج بلی حاصل خواهد شد دیدار مسلمانان را بدون طرف به فرمودن آن برتر بسیار روها آن روز تازه اند سوی

ناظرة والكفار لا تحصل الرؤية لهم لقوله تعالى كلا انهم عن ربهم يومئذ لمحجوبون

بنیده و کافران حاصل نخواهد شد دیدار برای آنها برای فرمودن آن برتر چنین نیست هر آئینه آنها از رب خود آن روز

س یا اخی وکیف یمرون والكفرون على الصراط ج يا محبي في الصراط طريقان

س ای برادرم و چگونه گذرند مسلمانها و کافران بر صراط ج ای دوست من در صراط دو راه است

المسلمون يمرون على يمينه ويدخلون الجنة والكفار يمرون على يساره وفيه طريق

مسلمانان گذرند بر راست آن و در آیند بجنت و کافران گذرند بر چپ آن و در آن راهست

الى طبقات جهنم فيدخلونها س فكيف يكون مرور الناس على الصراط ج يكون مرورهم

سوی درکات جهنم در آیند آن را س و چگونه خواهد شد گذشتن آدمی بر صراط ج خواهد بود گذشتن شان

مختلفا فبعضهم يمر مثل البرق والريح والطير وبعضهم يمر حبوا وبعضهم

رنگارنگ بعض آنها گذرند بمانند درخش و باد و پرنده و بعض آنها گذرند دونده و بعض آنها

يمر على وجهه س يا والدي وكيف صورة الصراط ج يا ولدي طوله ثلاثة الف سنة

بر روی خود س ای پدر من و چگونه است صورت صراط ج ای فرزند من درازی آن سه هزار سال است ای راه سه هزار سال

صعود والف استواء والف هبوط وصورته هكذا

هزار بلندی و هزار همواری و هزار فرود آمدن و شکل آن

چنین است

س یا والدی ومن يمر

س ای پدر من که خواهد گذشت

على الصراط اولا ج يمر عليه اولا خاتم النبيين محمد صلى الله عليه وسلم وامته

بر صراط نخستین ج خواهد گذشت بر و نخستین تمامی پیغمبران محمد برگزیده صلی الله علیه وسلم و امت او

ثم عیسی وامته ثم موسی وامته ثم نبیا نبیا حتی یکون اخرهم نوح ثم بقية الانبياء

پس از آن عیسی ع و امت او پس از آن موسی ع و امت او پس از آن یک یک تا خواهد بود تمامی آنها نوح پس بقیه انبیا

وفي اول الصراط جبرئيل وميكائيل في وسطه يسألان الناس عن عمرهم فيما افنوه و
دردر ابتداى صراط جبرئيل و ميكائيل در ميانش سوال خواهند كرد آدمى را از عمر آنها در چه چيز فنا كردند
شبابهم فيما ابلوه وعن علمهم ماذا عملوا به س يا مولانا ومن المحاسب اولا ج بحاسب
جوانى ايشان در چه چيز گذشت و از علم ايشان چه چيز است عمل كردند به آن س اى آقا كيست كه حساب كرده شود تحقيق ج
اولا جبرئيل لانه امين الله الى رسوله صلى الله عليه وسلم ج يا ولدي
نخستين جبرئيل زيرا كه البته او امانت دار خدا است جانب رسول او صلى الله عليه وآله وصحبه وسلم ج اى پسر من
كم للقرآن اسماء من جانب الله تعالى ج يا ولدي للقرآن خمسين اسما في القرآن س لم
چند است براى قرآن نامها از جانب خداى برتر ج اى فرزند من براى قرآن پنجاه نام است در قرآن س براى چه
ولم سمي القرآن نورا ج سمي بذلك لانه يدلك على غوامض الحلال والحرام س و
و چرا نامیده شد قرآن به نور ج نامیده شد بآن زیرا که البته آگاهی بخشد بر باریکیهای حلال و حرام س چرا
سمي بالهدى ج سمي بذلك لان فيه الدلالة على الحق وهو من باب اطلاق المصدر
نامیده شد به هدى ج نامیده شد بآن زیرا که در آن راهنمایی است بر حق و او از قسم گفتن مصدر است
على الفاعل مبالغة س فلم سمي فرقانا ج لانه فرق بين الحق والباطل كتسمية عمر
بر فاعل از روی مبالغه س و چرا نامیده شد فرقان ج برای آنکه البته او جدایی کرد میان راست و ناراست تا نامیده
بالفاروق س لم سمي شفاء ج لانه يشفي من الامراض القلبية كالكفر و
عمر رض به فاروق س و چرا نامیده شد شفا ج زیرا که البته او آرام و شفا دهد از بیماریهای دل مثل کفر و جهالت و
الجهل والغل والبدعة ايضا س يا مولانا ما تقولون في حق الائمة الاربعة ج يا اخي
جهالت کدورت و از بدعت نیز ف س ای مولای ما چه میگویید در شان امامان چهارگانه ج ای برادرم
كلهم على الحق ويجب تقليد واحد منهم ولا يجوز تقليد غيرهم س يا حبيبي فما اسماؤهم
همه اینها بر حق اند و واجب است پیروی یکی از ایشان و درست نیست پیروی سوای ایشان س ای دوست من پس چیست نامهای
ج يا اخي اسمائهم مالك بن انس عالم المدينة وناصر الائمة مات بها رضي
ج ای برادرم نامهای ایشان مالک پسر انس عالم مدینه منوره و مددگار و است وفات یافت بمدینه راضی
الله عنه سنة تسع وسبعين ومائة وتلميذه ابو عبد الله محمد بن
شود خدا از و در سال یکصد و هفتاد و نه و شاگردش ابو عبد الله محمد پسر
ادريس الشافعي نزيل مصر مات بها رضي الله تعالى عنه بها لاربع سنين ومائتين وابو
ادریس شافعی فرود آینده یعنی وارد مصر و در آنجا راضی شود الله بر ترا از و در آنجا به دو صد و چهار سال و ابو
حنيفة النعمان ابن ثابت نزيل بغداد مات رضي الله تعالى عنه بها لخمسين
حنیفه نعمان پسر ثابت وارد بغداد وفات یافت راضی شود خدا از و در آن شهر در پنجاه
ومائة سنة وفي تلمذته لمالك نزاع كما في تابعية وابو عبد الله احمد

بن حنبل نزيل بغداد مات رضي الله عنه يوم الاحد في احدى واربعين ومأتين

وهو تلميذ الشافعي اتفاقا فيجب اعتقادهم وانهم على الحق ومن تكلم عليهم

بسوء غرض يخاف عليه سوء الخاتمة نعوذ بالله من ذلك وكذلك يجب اعتقاد

الخيرية في كل الصحابة والتابعين وانهم على الحق رضي الله عنهم اجمعين س يا

مولانا ما معنى السنة والجماعة ج اعلم ان السنة طريق النبي صلى الله عليه وسلم والجماعة

طريق الصحابة رضي الله عنهم اجمعين س يا اخي لم لا تحاسب نفسك ج يا حبيبي اني لا

اعرف معنى محاسبة النفس س يا ولدي محاسبة النفس بان تنظر الى اعمالك حسنها وقبيحها بان

ترك القبيح وتفعل المليح س يا شيخي فكيف الوصول الى الطريق ذلك ج الوصول الى

ذلك بان تحاسب نفسك حتى تريح الملئكة الكاتبون لاعمالك بان تحاسبها كل يوم و

ليلة ثم كل جمعة ثم كل شهر ثم كل وقت ويوم س يا مولانا وما الفائدة في كل ذلك ج الفائدة

في ذلك بان تحمد الله على توفيقه للطاعات وتستغفره من السيئات س يا سيدي فما

الطريق الاسهل في محاسبة النفس ج يا ولدي اسهلها وافضلها واقربها الى السلامة ان تحاسبها

على كل فعل قبل الاقدام على الفعل عليه حتى تعرف حكم الله فيه خيرا كان او شرا حتى يكون

عليك حساب الاخرة فما كان خيرا فعلته وما كان شرا تركته س يا اخي ما الفائدة في سؤال

القبر ج يا صاحبي الفائدة فيه اظهار ما كتمه العباد في الدنيا حين امرهم الشرع

بفعل الطاعة كالايمان وترك المعاصي كالكفر ليباهي الله تعالى الملائكة
بجا آوردن فرمان برداری مثل ایمان و گذاشتن گناهان مثل کفر تا فخر کند خدا ایشان را بر فرشتگان

باهل الطاعة او ببعضهم عندهم والا فالحق سبحانه وتعالى عالم بكل شيء
بصاحب عبادتها رسوا کند او ایشان را نزد آنها و گرنه پس حق سبحانه دانا است بهر چیز

ما كان وما يكون ان لو كان كيف يكون س يا مولانا سؤال القبر ونعيمه وعذابه هو
شده و آنچه شود بدین طور اگر باشد چگونه باشد س ای سردار ما پرسیدن گور و راحت آن و رنج آن حکم

خاص باحد وعام ج يا اخي سؤال القبر هو عام لكل انسان مسلما كان او كافرا
است بکسی یا عام ج ای برادرم سوال گور عام است برای هر آدمی مسلمان باشد

ولم يقبر س يا سيدي والعذاب والنعيم للروح والبدن يكون ام لا ج يا ولدي لهما الا
در گور کرده نشد س ای سردار من رنج و راحت برای روح و تن خواهد شد یا نه ج ای فرزندم آن هر دو

والبدن معا س يا مولاي فهل تعاد الاجسام والاعراض والاعيان ام لا ج
تن همراه است س ای مولای من و آیا باز آورده شود جسمها و عرضها و عینها یا نه

يا ولدي البتة الكل تعاد س يا والدي الجسم والاعراض والاعيان ما هي ج
ای فرزند من هر آینه همه باز آورده شود س ای پدرم جسم و اعراض و اعیان چه است بگو ج

يا ولدي الجسم هو الجوهر القابل للانقسام والاعراض هي القائمة
ای فرزند من جسم قایم بذات خود است پذیرنده بخش شدن و اعراض آن قایم

بالاجسام التي يطول بقاؤها نوعها كالبياض والسواد والتي لا يطول بقا
بجسم ها است یکی آن است کو دراز شود بقای نوع او مثل سفیدی و سیاهی و آن که دراز نشود بقای

نوعهما كالعلم والجهل والعرض ما يقوم بغيره س يا اخي ما الفرق بين الامل
نوع او مثل علم و جهل و عرض آن است که قایم شود بغیر خود س ای برادرم چه فرق است میان امل

والتمني عرفني ذلك جزاك الله خيرا ج الفرق بينهما ظاهر وهو ان الامل طلب
و تمنی بشناسان مرا آن بدله دهد ترا خدا نیک ج جدایی میان هر دو پیدا است و او آنست که امل جستن

ما تقدم له سبب والتمني طلب ما لم يتقدم له سبب ففي الحديث الشريف لا
چیزی که پیش شد برای آن سبب و تمنی جستن چیزی که مقدم نشد برای او سببی پس در حدیث بزرگ همیشه

يزال قلب الكبير شابا في حب اثنين حب الدنيا وطول الامل وفي طول الامل
ماند دل پیر جوان در محبت دو چیز محبت دنیا و درازی امل و در درازی امل

سر لطيف لانه لولا الامل ما تهنى احد بعيشة ولا طابت نفسه ان
سر باریک است زیرا که البته حال اینست که اگر نباشد امل لذت نیابد هیچکسی بزیست خود و نه شاد شود نفس او

يشرع في عمل من الدنيا والمذموم الاسترسال فيه وعدم الاستعداد للاخرة
از دنیا و بدات گذاشتن خود در وی و ناآماده شدن برای آخرت

بالاعمال الصالحة س يا سيدي الرجاء ما معناه ج يا اخي الرجاء هو الامل لغة
به کارهای نیک س ای سردار من رجا چیست معنی او ج ای برادر من رجا آن امل است از روی لغت
وعرفا تعلق القلب بمرغوب في حصوله في المستقبل مع الاخذ في اسباب الحصول
و از راه عرف علاقه گرفتن دل بچیز پسندیده در حاصل شدن آنچیز در زمان آینده همراه گرفتن در اسباب حصول
حتى يمتاز عن الطمع س يا اخي التمني ما هو ج التمني طلب الامر المحبوب المستقر في
تا جدا شود از طمع س ای برادرم تمنی چیست ج تمنی جستن امری که محبوب و نزدیک حصول است
الحصول لكن مع عدم الاخذ في اسبابه وهو مذموم واما التمني فهو طلب ما لا طمع فيه نحو ليت الشباب
لیکن همراه نگرفتن در سببهای او پس آن خواستن چیزی است که طمع نیست در وی
يعود يوما فاخبره بما فعل المشيب فان عوده مستحيل او ما فيه عسر كقول المعدم الآيس
باز آید روزی پس آگاه کنم او را بچیزی که کرد پیری زیرا که البته باز آمدن وی دشوار ناشدنی است و چیزی که در وی دشواری است
ليت لي مالا فاحج منه فان حصول المال ممكن لكن فيه عسر س يا اخي ما معنى الثواب
کاشکی بودی مرا مال پس حج کنم ازو زیرا که البته حصول مال شدنی است لیکن در وی دشواری است س ای برادرم چیست معنی ثواب
ج يا سيدي معناه مقدار من الجزاء يعلمه الله تعالى تفضل باعطائه لمن
ج ای سردار من معنی آن اندازه از جزا که داند آنرا خدای برتر فضل کند به بخشیدنش بر کسی
شاء من عباده في نظير اعمالهم الحسنة بمحض اختياره س يا اخي درجات
خواهد از بندگان خود در مقابل کارهای نیک او شان بخالص اختیار خود س ای برادرم مرتبهای
الاخلاص كم هي ج اعلم بان درجاته ثلاث عليا ووسطى وادنى فالعليا ان يعمل
اخلاص چند است آن ج بدان این طور که مرتبهای او سه اند برتر و میانه و فروتر پس برتر آنست که کار کند
العبد لله وحده امتثالا لامره وقياما بحق عبوديته والوسطى ان يعمل لثواب
بنده برای خدا تنها برای بجا آوردن فرمان بری حکم او و برای بپا شدن بحق بندگی او و میانه آنست که عمل کند برای ثواب
الآخرة والادنى ان يعمل للاكرام في الدنيا والسلامة من آفاتها وما عدا هذه
روز پسین و فروتر آنست که عمل کند برای گرامی کردن در دنیا و درست ماندن از آفتهای او و آنچه سوای این
الثلث فهو من الرياء وان تفاوتت افراده س يا شيخي ما معنى التوفيق ج يا
سه است پس آن از ریاست اگرچه کم و بیش باشد یک یک از آن س ای پیر من چیست معنی توفیق ج ای
ولدي معناه خلق قدرة الطاعة في العبد واما معنى الخذلان فهو خلق
فرزند من معنی آن خلق قدرت عبادت در بنده ولیکن معنی گمراهی پس آن آفریدن
القدرة على المعصية س يا سيدي وما الاسرار في لا اله الا الله ج يا اخي اسرارها كثيرة
قدرت بر نافرمانی س ای سردار من و چه رازها است در لا اله الا الله ج ای برادرم رازهای آن بسیار است
منها ان جميع حروفها جوفية وليس حرف منها شفوي اشارة الى الاتيان بها من خالص الجوف
بعض از آن ...

لقوله صلى الله عليه وسلم من قال لا اله الا الله خالصا مخلصا من قلبه
براى فرمودن صلى الله عليه وسلم هر كه گويد نيست معبودى مگر خدا خالص اخلاص كننده از دلش

دخل الجنة ومنها ان فيها الذين حروف معجم اشارة الى التجرد من كل معبود
درآيد بهشت را وبعض از آن كه درويست حرفى نقطه دار اشاره است سوى كناره كشى از هر معبود

سواه ويدل لذلك قوله صلى الله عليه وسلم اتانى جبرئيل فبشرنى ان من مات
غير او وراه مى نمايد براى آن قول او صلى الله عليه وسلم آمد نزد من جبرئيل پس خوشخبرى داد مرا اينكه

من امتك لا يشرك بالله شيئا دخل الجنة قلت وان زنا وان سرق قال وان سرق
از امت تو كه شريك نمى كند بخدا چيزى را درآمد بهشت را گفتم اگرچه زنا كرد واگرچه دزدى كرد گفت اگرچه دزدى كرد

وان زنا ومنها اثنى عشر حرفا كشهور السنة فيها اربعة حرم وهى الجلالة حرف
واگرچه زنا كرد وبعض از آن اينست كه آن دوازده حرف است مانند ماههاى سال در چهار از آن حرام است و آن موسوم

فرد وثلاثة سرد وهى افضل كلماتها كما ان اشهر الحرم افضل شهور السنة يعنى رجب
چهار يعنى ... وآن كلمه بزرگترين كلمهاى خود است چنانكه هر آئينه ماههاى بزرگترين ماههاى سال است

رمضان فمن قالها مخلصا كفرت عنه ذنوب سنتها وورد عن السلف ومنها
ورمضان پس هر كه گفت اخلاص كننده محو كرده شود از وى گناهان سالها و وارد شد از گذشتگان و بعض از آن

ان الليل والنهار اربعة وعشرون ساعة وفيها ... اربعة عشر
اينكه البته شب و روز بيست و چهار ساعت است و آن ... بيست و چهار

حرفا كل حرف منها يكفر ذنوب ساعة فصل وفيه فوائد عظيمة و
حرف است هر يك حرف از آن محو كند گناهان يك ساعت اين فصل و در وى فائده‌هاى بسيار و

امور عجيبة الاولى نقل عن بعضهم انه راى فى جزيرة شجرة
كارهاى عجائب وطرفه است نخستين اين است كه نقل كرده شد از بعض مردم اينكه ديد در جزيره درختى

عظيمة لها ورق كبير طيب الرائحة مكتوب فيه بالحمرة والبياض فى الخضرة
بزرگ مر او را برگ است كلان خوشبودار نوشته در وى بسرخى وسفيدى در سبزى

كتابة بينة واضحة خلقة ابتدعها الله تعالى فى الورقة مكتوب ثلاثة اسطر
تحرير ظاهر كشاده از روى پيدايش تا در آفرينش خداى بزرگ بر برگ نوشته سه سطر

الاول لا اله الا الله والثانى محمد رسول الله والثالث ان الدين عند الله
نخستين لا اله الا الله است ودوم محمد رسول الله است وسوم هر آئينه دين نزد خدا

الاسلام ونقل ابن مرزوق فى شرح البردة عن عبد الله بن صوحان قال
اسلام است ونقل كرد پسر مرزوق در شرح برده از عبد الله پسر صوحان آمده گفت

عصفت بنا ريح ونحن فى بحر الهند فارسينا جزيرة فرأينا فيها وردا احمر ذكى
تند شد بما بادى وما در ايام ... در درياى سند بوديم پس رسيديم در جزيره پس ديديم در وى گل سرخ

الرابعة ... [illegible] لا اله الا الله محمد رسول الله في ورد ابيض مكتوب عليه

... [illegible] لا اله الا الله محمد رسول الله گل سفید را نوشته بر او

يا [illegible] من ذنب الصيام الى جنات النعيم لا اله الا الله محمد رسول الله و

... [illegible] بخشش است از ... سوی بهشتهای نعمت لا اله الا الله محمد رسول الله و

ذكر بعضهم انه اصطاد سمكة مكتوب على جنبها الايمن لا اله الا الله وعلى جنبها الايسر

ذکر کرد بعض ایشان ... ماهیئی او شکار کرد ... نوشته بر پهلوی راست آن لا اله الا الله و بر پهلوی چپ آن

محمد رسول الله فلما رأيته القيتها في البحر احتراما لها وذكر بعضهم انه قال ركبت

محمد رسول الله پس هرگاه دیدیم او را انداختیمش در دریا برای حرمت آن و ذکر کرد بعضی آنها اینکه بدرستیکه او گفت سوار شدم

في بحر المغرب فرأينا غلاما معه شص فادلاها في البحر فاصطاد سمكة قدر شبر بيضاء

در دریای مغرب همراه ما غلامی هست با او شست پس فرو هشت آن را به دریا پس شکار کرد یک ماهی اندازه بدستی سفید

فنظرنا اليها فاذا مكتوب بالاسود على اذنه الواحدة لا اله الا الله وعلى قفاها وعلى خلف

پس دیدیم او را پس آنگاه نوشته بچیزی سیاه بر گوش او لا اله الا الله و بر پس گردنش و پس

اذنها محمد رسول الله فقذفناها في البحر وعن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما

گوشش محمد رسول الله پس انداختیم او را در دریا و از عبد الله پسر عباس راضی شود خدا ازیشان

قال كنا عند رسول الله صلى الله عليه وسلم فاذا بطائر في فمه لوزة خضراء

گفت بودیم نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم پس آنگاه مرغی در دهن او بادامی سبز

فالقاها فاخذها النبي صلى الله عليه وسلم فوجد دودة خضراء مكتوب عليها

پس انداخت آن را گرفتش نبی صلی الله علیه وآله وسلم پس یافت کرمی سبز نوشته بر او

بالاصفر لا اله الا الله محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الحافظ عن بعضهم

بچیزی زرد لا اله الا الله محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت حافظ از بعض آنها

ان شجرة ببعض بلاد الهند لها اوراق خضر وعلى كل ورقة مكتوب بخط

درختی هست در بعض شهرهای هند برای آن برگهای سبز هست و بر هر برگ نوشته است بخطی

اشد خضرة من لون الورق لا اله الا الله محمد رسول الله وكان اهل تلك البلاد

سخت ترسبز است از وی سبزی از رنگ برگ لا اله الا الله محمد رسول الله و بودند اهل آن شهر

اوثان وكانوا يقطعونها ويعفون آثارها فترجع الى ما كانت عليه في

بت پرستان و می بریدند او را و محو میکردند نشانهای او را پس باز می آمد سوی حال که بود بر آن در

اقرب وقت فاذابوا الرصاص وجعلوه في اصلها فخرج من حول الرصاص

نزدیکترین هنگام پس گداختند ارزیز و کردند آنرا در بیخ او پس برآمد از گرد اگرد ارزیز

فروع على كل فرع لا اله الا الله محمد رسول الله وصاروا يتبركون ويستشفون بها

شاخهای بر هر شاخ لا اله الا الله محمد رسول الله صلعم و شدند که برکت می گرفتند و شفا میجستند

من المرض اذا اشتد ويخلقونها بالزعفران واجل الطيب وعن ذلك ما حكاه

بعضهم انه كان بطبرستان قوم يقولون لا اله الا الله وحده لا شريك له و

يقرون لمحمد صلى الله عليه وسلم بالرسالة وحصل بينهما فتنا ففي يوم شديد

ظهرت سحابة شديدة البياض فطفقت تنشاء حتى احتمت ما بين الخافقين و

احاطت ما بين السماء والبلد فلما كان وقت الزوال ظهر في السحاب خط واضح لا

اله الا الله محمد رسول الله فلم تزل كذلك الى وقت العصر فتاب كل من كان افتتن

واسلم اكثر من كان في البلد من اليهود والنصارى وذكر بعضهم انه قد رأى

بيده من بلاد افريقية بالمغرب رجلا ببياض حدقة العين من اسفل مكتوب في

عرق احمر كتابة مليحة محمد رسول الله قال الشعراوي رحمه الله تعالى في كتابه

لواقح الانوار القدسية في قواعد السادة الصوفية ان شخصا اتاه براس

خروف مشوية فاكل جلدها فرأى مكتوبا بالخط الالهي فوق الحاجبين لا اله الا الله

محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق يهدي به من يشاء من عباده وهذا

اعلام النبوة لو لم يكن دليل على صحة شرع المصطفى صلى الله عليه وسلم الا هذا لكفت

عجبا انهم وجدوا بطيخة صفراء عليها خطوط شتى بالابيض خلقة وترجمة الخطوط

كتب بالعربي في جنبها الله وفي الآخر احمد لا يشك فيه عالم بالخط وانه جليا

في سنة سبع او تسع وثمان مائة حبة عنب فيها خط بارع بلون اسود محمد

المقنع بكسر النون المشددة الى المتبع للانبياء فكان آخرهم قال ابن مرزوق يقال

ان هما كرمة الادمي انها كانت في صورة على شكل كتب هذا اللفظ فالميم الاول رأسه و

الحاء جناحه والميم عجزه والدال رجلاه قيل ولا يدخل النار من يستحق دخولها

اعاذنا الله منها الا ممسوخ الصورة اكراما لصورة اللفظ الثالثة قيل انه ورد

الى مصر نصراني من الفرنج سائلا ممتحنا للمسلمين قال معي شبهة فان ازلتموها

اسلمت فعقد له مجلس في الكاملية وراس العلماء اذ ذاك الشيخ عز الدين ابن

عبد السلام فقال له النصراني هل الافضل عندكم المتفق عليه او المختلف فيه

فقال الشيخ عز الدين المتفق فقال النصراني فقد اتفقنا نحن وانتم على نبوة عيسى واختلفنا

في محمد فيلزم انه عيسى افضل من محمد صلى الله عليه وسلم وان تتبعوه فقال ان الشيخ

اطرق ساكتا متراددا لما ادى الخواطر حتى ارتج المجلس واضطرب لهذا ثم رفع الشيخ

رأسه فقال ان عيسى افنبي الذي قال لبني اسرائيل ومبشرا برسول يأتي من بعدي اسمه

احمد ام هو الذي توافقتم على نبوته ويلزمنا ان نتبعه فيما قال ونؤمن بمحمد الذي بشرنا به و

ان كنت تعني عيسى آخر لم يقل ذلك فنحن لا نؤمن به ولا نوافقك عليه فاقام الحجة

عز الدين واسلم النصراني انتهى منهاج الهي بسطت يدا الالف قية

ولا افتقار وجئت الیک بحلل الذل والانکسار ووقفت بالبا

و احتیاج و آمدم سوی تو بلباسهای خواری و شکستگی و ایستادم بر در

توسلت بالاحباب فاجب سوالی ولا تخیب امالی والسامعیه

ذریعه ساختم بدوستان تو پس قبول کن سوالم و نا امید مکن از روهای من و ساعه

فی کل وقت وحین الهی لو لم ترد القبول لما علمتنا السو

در هر وقت و هر زمان معبود من اگر نه قصد کردی پذیرائی را البته نمی آموختی ما را سوا

ولو ما شئت لعطائنا لما اطلقت المقال فاجب دعانا اللهم

و اگر نخواستی بخشیدن هرآئینه نمی گذاشتی گفتن را پس قبول کن دعای ما را خدایا

اقسم لنا من خشیتک ما تحول بیننا و بین معصیتک ومن

قسمت کن برای ما از خوف تو آنقدر که حائل و مانع شود میان ما و میان نافرمانی تو و از

طاعتک ما تبلغنا به جنتک ومن الیقین ما تهون به علینا

طاعت برداری تو آنقدر که رسانی ما را به بهشت خود و از یقین آنقدر که آسان شود باو بر ما

مصائب الدنیا اللهم انا نسئلک من خیر ما سئلک منه

رنج کشی دنیا خدایا البته ما سوال میکنیم از نیکوی آنچیز که سوال کرده است از

نبینا محمد صلی الله علیه وسلم ونعوذبک من شر

پیغمبر ما محمد صلے الله علیه و سلم و پناه میجوئیم بتو از بدی آن

استعاذ منه نبینا محمد صلی الله علیه وسلم

که پناه خواست از وی نبی ما محمد صلے الله علیه و سلم

اللهم انا نسئلک العفو والعافیة والمعافات الدائمة

خدایا هرآئینه ما سوال میکنیم از تو بخشش و آرام و درگذر دائمی

فی الدین والدنیا والاخرة

در دین و این جهان و آن جهان

تمت

رباعی

سر در گله اختصار میباید کرد	یک کار ازین دو کار میباید کرد
یا تن برضای دوست می باید داد	یا قطع نظر زیار میباید کرد